

Ghid privind intervențiile în zonele protejate construite

Cuprins:

1. Rolul, baza legală și domeniul de aplicare al Ghidului

- 1.1. Ce este ghidul de bune practici
- 1.2. Planul Urbanistic Zonal pentru Zonele Construite Protejate ale Municipiului Galați
- 1.3. Care este teritoriul de referință al Ghidului
- 1.4. Ce cuprinde zona construită protejată

2. Istoricul Municipiului Galați

3. Categoriile de intervenții și lucrări propuse prin PUZCP

- 3.1. Utilizări admise în zonele istorice protejate
- 3.2. Intervenții asupra construcțiilor înscrise în Lista Monumentelor Istorice (LMI)

4. Condiții generale de utilizare, întreținere și intervenții

- 4.a. Fațade
- 4.b. Învelitori
- 4.c. Vitrine și publicitate pe fațade
- 4.d. Instalațiile și echipamentele edilitare
- 4.e. Elemente decorative
- 4.f. Feronerie și împrejmuiri
- 4.g. Spațiul public

5. Termeni utilizați

6. Condiții de autorizare și executare a lucrărilor

1. Rolul, baza legală și domeniul de aplicare al Ghidului

1.1. Ce este ghidul de bune practici

Ghidul de bune practici completează documentația **Planul Urbanistic Zonal pentru Zonele Construite Protejate ale Municipiului Galați** și se constituie într-un îndrumar pentru locuitori, investitori și reprezentanți ai societății civile implicați în utilizarea, protejarea și valorificarea fondului construit cu valoare de patrimoniu/valoare ambientală din oraș.

Ghidul urmărește să ofere administrației publice locale un instrument prin care să conștientizeze cetățenii asupra importanței valorilor de patrimoniu imobiliar și să-i orienteze pe cei implicați în operațiunile de conservare și reabilitare a clădirilor de patrimoniu național și local, precum și a zonelor lor de protecție.

Astfel, ghidul, alături de documentația de PUZCP are ca scop implicarea conștientă a întregii populații în acțiunile de protejare și valorificare a patrimoniului, prin informare și sensibilizare astfel încât respectul și grija față de trecutul orașului să fie o preocupare permanentă a fiecăruia și a tuturor împreună.

Pentru cei care locuiesc și pentru cei care vor să investească în imobile din zonele construite protejate, delimitate conform PUZCP, ghidul oferă informații cu privire la:

- Condițiile în care pot fi utilizate construcțiile din zonele construite protejate;
- Ce modificări sunt permise;
- Care sunt intențiile Primăriei Municipiului Galați de dezvoltare a acestor zone;
- Care sunt condițiile de autorizare a intervențiilor.

1.2. Planul Urbanistic Zonal pentru Zonele Construite Protejate ale municipiului Galați

Elaborarea Planului Urbanistic Zonal pentru zonele protejate ale Municipiului Galați este o documentație de urbanism ce are ca scop delimitarea zonelor cu valori istorice/arheologice, urbanistice și arhitecturale – respectiv a zonelor construite protejate ale Municipiului Galați pentru ca, pe această bază, să poată fi determinate modalitățile de protecție ale acestora. Documentația de urbanism cuprinde un Regulament de construire, instituind astfel reguli urbanistice care să conducă la un mod de construire adecvat și coerent.

Prin această documentație de urbanism, Primăria Municipiului Galați, urmărind o dezvoltare durabilă a localității, și-a propus atingerea următoarelor obiective:

- protejarea, conservarea și valorificarea patrimoniului construit (istoric și arhitectural) din Municipiul Galați, prin stabilirea zonelor construite protejate și a zonelor de protecție, prin instituirea de reguli urbanistice care să conducă la un mod de construire adecvat și coerent;
- alcătuirea unei viziuni de intervenție care să integreze atât măsuri restrictive, cât și măsuri permissive, orientând dezvoltarea viitoare a zonelor pe principiile dezvoltării durabile și păstrării identității culturale;
- evidențierea rolului de catalizator pentru dezvoltarea urbană deținut de zonele construite protejate;

- asigurarea continuității fizice, funcționale și spirituale a cadrului construit din localitate și stimularea interesului economic și cultural pentru utilizarea acestuia;
- definirea corectă și exactă a ariei protejate (cu toate subdiviziunile sale), concomitent cu stabilirea gradelor de protecție și a reglementărilor aferente;
- reglementarea modului de utilizare a terenurilor cuprinse în perimetrul zonelor construite protejate;
- stabilirea condițiilor de realizare și conformare a construcțiilor și amenajărilor urbanistice în zonele construite protejate;
- protejarea și punerea în valoare a monumentelor istorice, a zonelor arheologice și a ansamblurilor arhitecturale și urbanistice deosebite, precum și a contextului și caracteristicilor care conturează semnificația lor istorică,

în corelare cu prevederile Planului Urbanistic General – axa culturala strada Domneasca

Regulamentul Local de Urbanism care însoțește PUZCP Galați reprezintă piesa de bază în aplicarea Planului Urbanistic Zonal pentru Zonele Construite Protejate ale municipiului Galați. Prescripțiile cuprinse în acesta sunt obligatorii pentru autorizarea executării lucrărilor de construcție și de infrastructură de pe teritoriul zonelor construite protejate și pentru intervențiile de orice natură asupra clădirilor monument.

Documentația de urbanism

Definirea și reglementarea elaborării și utilizării documentațiilor de urbanism face obiectul **Legii 350 din 2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul** cu modificările ulterioare. În Capitolul IV, Secțiunea a 3-a, art. 44:

Documentațiile de urbanism sunt rezultatul unui proces de planificare urbană referitoare la un teritoriu determinat, prin care se analizează situația existentă și se stabilesc obiectivele, acțiunile, procesele și măsurile de amenajare și dezvoltare durabilă a localităților. Documentațiile de urbanism se elaborează de către colective interdisciplinare formate din specialiști atestați în condițiile legii.

Documentațiile de urbanism au caracter de reglementare specifică și stabilesc reguli ce se aplică direct asupra localităților și părților din acestea până la nivelul parcelelor cadastrale, constituind elemente de fundamentare obligatorii pentru eliberarea certificatelor de urbanism.

Pentru zona de studiu s-a elaborat o documentație de urbanism de tip Plan Urbanistic pentru Zone Construite Protejate (PUZCP).

Elaborarea documentației de PUZ este reglementată de:

- *Legea 350 din 2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul*
- *Legea Nr. 422 din 18 iulie 2001 privind protejarea monumentelor istorice,*
- *Ordinul ministrului transporturilor, construcțiilor și turismului nr. 562/2003 pentru aprobarea Reglementării tehnice Metodologia de elaborare și conținutul cadru al documentațiilor de urbanism pentru zone construite protejate (PUZ) – Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 125 bis din 11 februarie 2004.*

1.3. Care este teritoriul de referință al Ghidului

Teritoriul la care face referire Ghidul este constituit din **zona construită protejată** delimitată și reglementată prin PUZCP al Municipiului Galați.

ZCP - Zona construită protejată reprezintă aria de maximă reprezentativitate administrativă și istorică pentru municipiul Galați. Ea menține în mare măsură elemente de identitate istorică, culturală (monumente istorice clasate cu valori semnificative, dar și clădiri cu valoare ambientală care susțin cadrul construit al unui centru omogen). În egală măsură, zona construită protejată reprezintă și aria de centralitate geometrică a orașului, dezvoltarea lui în timp neafectându-i caracteristicile esențiale.

Zona construită protejată a fost delimitată în conformitate cu actelor normative actuale și cu studiul istoric general întocmit pentru această documentație. **Zona construită protejată** cuprinde valorile semnificative ale municipiului din punct de vedere urbanistic clădirilor și toate ansamblurile de arhitectură înscrise pe **Lista monumentelor istorice a MCC din 2010**.

Pentru delimitarea perimetrului zonei construite protejate s-au inclus zonele de protecție ale monumentelor clasate și s-a avut în vedere aria (conul) de vizibilitate a monumentelor.

Variatatea și dispersia în teritoriul orașului a condus la delimitarea mai multor zone construite protejate dintre care cea mai mare este situată în centrul localității. Conform metodologiei s-au delimitat Zone și Subzone Istorice de referință- ZIR și SIR.

Zonele construite protejate din Municipiul Galați reprezintă zone din teritoriul administrativ al municipiului în care construcțiile, cadrul natural și activitățile umane prezintă calități istorice a căror protejare constituie un interes public.

1.4. Ce cuprinde zona construită protejată

Zonele construite protejate cărora se adresează studiul de față sunt cuprinse în mare parte în zona centrală a Galațiului, fiind situate de-a lungul străzii Domnești și cuprinzând, ca subdiviziuni, alte zone cu valoare istorică, arhitecturală și urbanistică de referință.

Zona construită protejată, în accepțiunea actelor normative actuale, emise de Ministerul Culturii și de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice a fost stabilită în așa fel încât să cuprindă, în conformitate cu studiul istoric general și cu sinteza acestuia, valorile semnificative ale municipiului din punct de vedere urbanistic și arhitectural. Determinarea perimetrului zonei construite protejate a avut în vedere:

- valoarea istorică fragmentului urban,
- tipul țesutului urban (construit sau neconstruit – spații publice străzi, piețe, spații verzi amenajate),
- calitatea urbanistică a ansamblului, zonei sau amenajării ,
- calitatea fondului construit și gradul de conservare.

Zonele construite protejate din municipiul Galați reprezintă zone din teritoriul administrativ al municipiului în care construcțiile, cadrul natural și activitățile umane prezintă calități istorice a căror protejare reprezintă un interes public.

Totalul suprafeței zonelor construite protejate din Municipiul Galați este de 174 ha.

Zona principală, care se întinde de la ansamblul arheologic al Bisericii fortificate *Precista*, din zona falezii, până la Grădina Publică, principală zona verde de recreere și odihnă din municipiu, este delimitată fizic de următoarele străzi:

- la Sud, str. Portului, B-dul Marea Unire, str. Roșiori, str. Prelungirea Traian;
- la Vest, str. Brăilei, str. Plantelor, str. Sf. Spiridon, str. Traian, str. Nicolae Bălcescu, str. Gării, str. Basarabiei, str. Grădina Veche, str. Vasile Alecsandri, str. Științei;
- la Nord, str. Elena Doamna;
- la Est, str. Alexandru Davila, str. Basarabiei, str. Mihai Bravu, str. Gării, str. Alexandru Ioan Cuza, str. Sindicatelor, str. Egalității, str. Navelor.

Celelalte zone de referință cu valoare istorică, urbanistică și arhitecturală adiacente găzduiesc:

- fostele Pescării – str. Portului, zona Vama Docuri;
- silozul pentru cereale din str. Griviței nr. 38;
- Palatul Navigației - str. Portului;
- Casa de Cultură a Sindicatelor - strada Brăilei, intersecție cu str. George Cosbuc
- Școala Normală "Costache Negri", situată pe str. Brăilei nr 134;
- zona Parcului Rizer și Spitalului Militar de pe str. Traian, mărginită de str. Rizer;
- Spitalul de Psihiatrie "Elisabeta Doamna" – str. Traian;
- Spitalul TBC – str. Științei;
- Azilul de bătrani – str. Domnească intersecție cu str. Radu Negru.

Rezervații și situri de interes arheologic care au generat zone protejate sunt:

Situl arheologic de la Barboși-Tirighina:

- Este situat pe promontoriul de la Tirighina și versanții de la vest de acesta, la 300 m nord de Gara Barboși. Situl este înscris pe Lista Monumentelor Istorice la poziția 9, cod GL-I-s-A-02971.
- Situl arheologic Barboși-Tirighina este clasat ca monument istoric de categorie A, considerat de valoare națională și internațională.

Cavoul roman:

- Situat pe Str. Oțelariilor, în zona blocurilor D14-D16, obiectivul este înscris pe Lista Monumentelor Istorice la poziția 14, cod GL-I-m-B-02973.

Alte obiective arheologice:

- situl arheologic de pe promontoriul „Precista”, situat între Str. Traian, Faleza Dunării și Str. Roșiori, promontoriul aferent bisericii Precista, unde au fost făcute descoperiri din perioada romană;
- o așezare și o necropolă medievală (secolele XVI-XIX);
- situl arheologic din punctul „Cartier Dunărea”, cu descoperiri din perioada antică.

Zona construită protejată cuprinde un număr de 23 zone construite protejate denumite **Zone Istorice de Referință (ZIR)**.

ZIR 1 incluzând SIR 1a, Sir 1b, SIR 1c - cuprinde Gradina Publică, stadionul Portul Roșu, Poligonul auto, Baza sportivă "Ancora" și spații verzi publice organizate cu acces limitat sau nelimitat;

ZIR 2 este constituită din ansamblul urban construit în lungul străzii Mihai Bravu;

ZIR 3 incluzând SIR 3a, SIR 3b, SIR 3c. - cuprinde Muzeul de Artă vizuală, Facultatea de Mecanică, ansamblu urban construit str. Domnească);

ZIR 4 este constituită din ansamblu urban construit de-a lungul str. Al. I.Cuza și str. Mihai Bravu;

ZIR 5 în continuarea str. Domnești - cuprinde parcul municipal M. Eminescu;

ZIR 6 este constituită din ansamblu urban construit de-a lungul str. Ion Creangă și str. Logofat Tăutu;

ZIR 7 este constituită din țesut tradițional dens construit;

ZIR 8 este constituită din țesut tradițional în partea de vest a zonei protejate (ax str. Eroilor);

ZIR 9 incluzând SR 9a, Sir 9b, SIR 9c, Sir 9d si SIR 9e are ca ax str. N. Bălcescu

ZIR 10 include ansamblul bisericii Sf. Spiridon;

ZIR 11 cuprinde silozul pentru cereale, situat pe str. Grivitei nr. 38;

ZIR 12 cuprinde parcelele aferente Școlii nr. 24, Mănăstirii *Mitoc* și Bisericii *Sf. Arhangheli Mihail și Gavril*;

ZIR 13 cuprinde ansamblul constituit din promontoriul Bisericii "*Precista*" împreună cu situl arheologic aferent;

ZIR 14 cuprinde parcela aferentă Palatului Navigației, situat pe str. Portului nr. 34;

ZIR 15 cuprinde incinta Spitalului Municipal "*Elisabeta Doamna*" str. Traian nr. 290;

ZIR 16 cuprinde incinta Spitalului Municipal TBC, de pe str. Științei nr. 117;

ZIR 17 cuprinde ansamblul urban construit Rizer ce include Spitalul Militar dr. Aristide Serfioți situat pe str. Traian nr. 199 și Parcul Rizer;

ZIR 18 cuprinde parcela aferentă Școlii Normale "*Costache Negri*";

ZIR19 cuprinde Pescariile Statului, situate pe str. Portului nr. 56;

ZIR 20 cuprinde **zona de protecție a zonei construite protejate** din Municipiul Galați, cu subzonele SIR 20a, SIR 20b, SIR 20c, SIR 20d, SIR 20e;

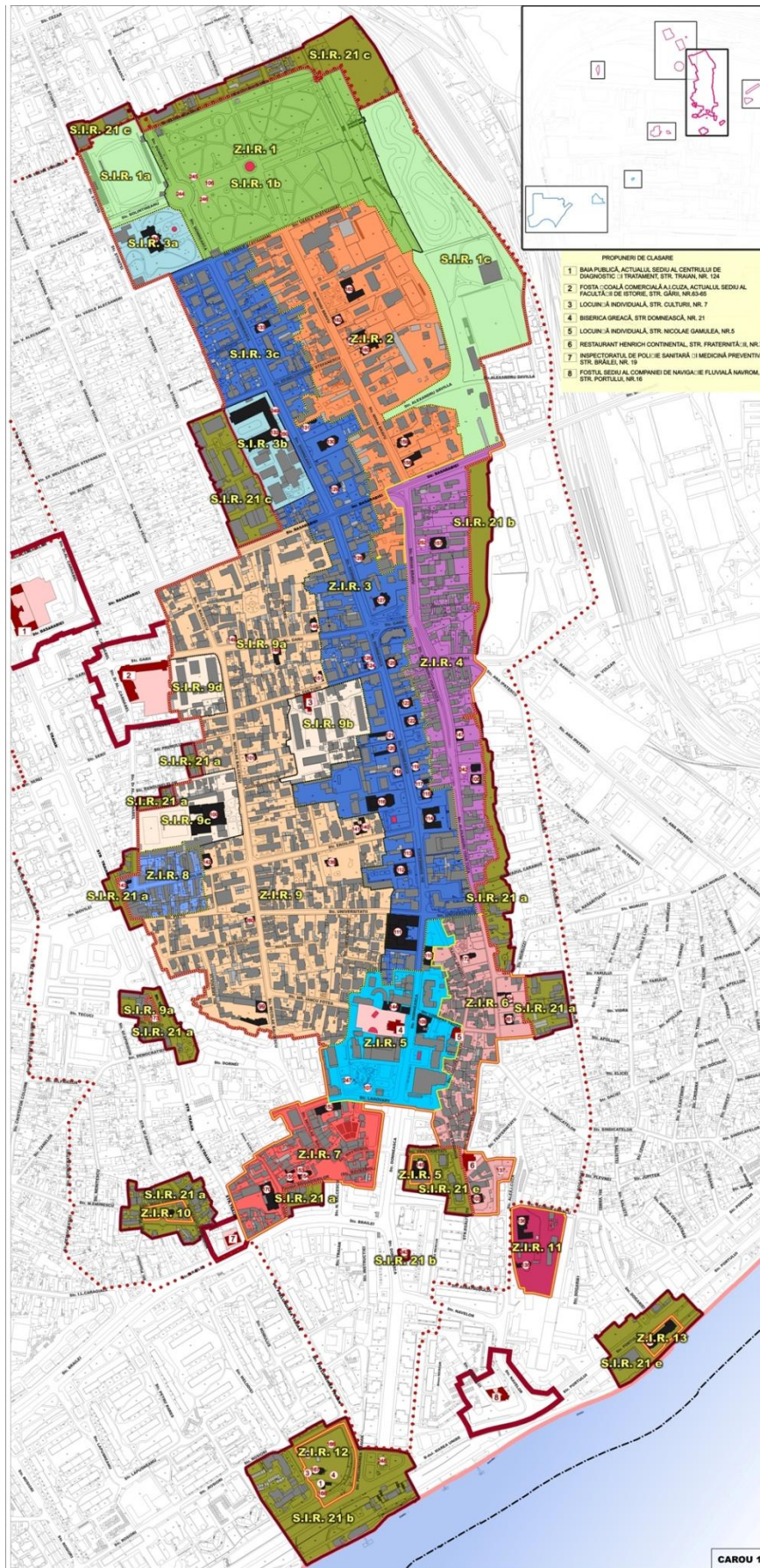
ZIR 21 cuprinde cavoul roman, situat pe str. Oțelarilor, zona blocurilor D14 – D16;

ZIR 22 cuprinde Situl arheologic, punct Cartierul Dunărea;

ZIR 23 cuprinde Situl arheologic la Barboși-Galați.

Limitele zonelor construite protejate delimitate prin PUZCP Galați

2. Istoricul Municipiului Galați

Zona Galațiului a fost locuită încă din cele mai vechi timpuri. Dunărea, solul fertil și drumurile comerciale au favorizat formarea unei așezări dacice, care s-a perpetuat până în timpul stăpânirii romane. După cucerirea Daciei, așezarea a făcut parte dintr-o unitate administrativ teritorială romană de tip territorium, integrată provinciei romane Moesia Inferior. Zona a fost apărată de romani prin intermediul mai multor fortificații: castellum-ul descoperit în cartierul Dunărea al orașului, castrul de la Barboși și valul de pământ care leagă localitățile Tulucești și Traian. Fiind așezată la unul dintre vadurile Dunării, la distanțe reduse și aproape egale de confluențele Siretului și Prutului cu Dunărea, localitatea s-a aflat pe itinerariile unor rute comerciale care legau sudul Moldovei de lumea nord-dobrogeană și de cea bizantină.

În secolele XV-XVI, principalele mărfuri tranzacționate pe piața gălățeană erau peștele, vitele mari și vitele mici. Secolul al XVII-lea a însemnat pentru evoluția Galaților transformarea târgului într-un important centru economic al țării, aproape tot comerțul din zona Dunării de Jos desfășurându-se prin intermediul pieței locale. Creșterea importanței economice a orașului a fost reflectată de o intensă activitate ctitoricească. În secolul al XVII-lea, sunt ridicate mai multe biserici și mănăstiri, unele dintre ele fiind lăcașuri de zid: biserica Sf. Dumitru, ctitorie a domnului Vasile Lupu, înălțată ante 1641 (dispărută); mănăstirea Sf. Nicolae, cu ctitori rămași necunoscuți (dispărută); biserica Precista, zidită de trei negustori localnici Dia, Șerbul și Constantin în anul 1647; biserica Sf. Gheorghe, devenită apoi mănăstire, ctitorie a negustorului Hagi Mihalachi, din anul 1664 (dărâmată în anul 1962); mănăstirea Sf. Dumitru („mănăstirea Badiului”) ctitorie a boierului Angheluță din Galați, strămoș al boierilor Costăchești; mănăstirea Mavromol, ctitorie a domnitorului Gheorghe Duca și a fiului său Constantin, zidită la cumpăna secolelor XVII-XVIII.

În virtutea obligației de aprovizionare a Constantinopolului cu cereale, orașul rămâne în secolul al XVIII-lea principalul centru de colectare a cerealelor din Moldova; în același timp el devine cea mai importantă piață pentru comercializarea peștelui din zona Dunării de Jos. Încă din prima jumătate a secolului al XVIII-lea, este atestată activitatea șantierelor navale, unde se construiau vase comerciale și vase de război, pentru flota otomană.

Ca urmare a perfecționării meșteșugurilor, a creșterii nevoilor populației de produse, a avut loc o dezvoltare a diferitelor meșteșuguri sătești și orășenești, ceea ce a dus la sporirea producției de marfă și la intensificarea schimburilor pe piața internă, ea însăși în plină extindere. Un rol important în cadrul meșteșugurilor revenea celor de producție animalieră sau agricolă, celor care produceau pieile, care asigurau țesutul și prelucrarea țesăturilor, olăriei și zidăriei, prelucrării lemnului și metalelor. Creșterea producției meșteșugărești a determinat sporirea numărului de piețe, târguri și iarmaroace pentru desfacerea mărfurilor.

Tratatul de la Paris din 1856, care a pus capăt războiului Crimeii, a prevăzut înființarea la Galați a unei Comisii Europene a Dunării, care să reglementeze regimul navigației pe Dunăre. Aceasta a funcționat în oraș până în anul 1948, când sediul Comisiei Dunării (cum se numește în prezent) a fost mutat la Budapesta. În 1893, Comisia și-a construit un local propriu în oraș, clădirea adăpostind în prezent sediul Bibliotecii Județene „V. A. Urechia”.

Odată cu adoptarea Regulamentelor Organice, își fac apariția în Galați primele instituții de învățământ. În anul 1880, este transferată la Galați Episcopia „Dunării de Jos” (cu sediul inițial la Ismail). Pentru funcționarea acesteia, în anul 1893 a fost construit palatul episcopal, aflat peste drum de Grădina Publică, precum și Catedrala Episcopală, cu hramul „Sf. Nicolae”, începută în 1906 și terminată în 1917. După adoptarea Legii instrucțiunii publice (1864), apar mai multe școli primare, atât pentru băieți, cât și pentru fete, administrate de Primărie; o școală pentru alfabetizarea populației adulte; Școala de comerț (1858); Școala superioară de comerț „Alexandru Ioan I” (1864); un gimnaziu (1867), transformat apoi în Liceul „Vasile Alecsandri” (1887); Școala normală „Costache Negri”, mutată de la Ismail în 1878; Seminarul eparhial „Sf. Apostol Andrei” al Episcopiei „Dunării de Jos”. În 1889, ia ființă prin Decret Regal, Biblioteca Publică, numită ulterior „V.

A. Urechia”, după numele profesorului universitar Vasile Alexandrescu Urechia, cel care i-a donat un fond de carte rar și valoros.

În cursul Primului Război Mondial, orașul s-a aflat în imediata apropiere a liniei frontului, motiv pentru care a avut mult de suferit, fiind bombardat de artileria germano-bulgară de peste Dunăre.

Dacă în anul 1829 Galațiul era un oraș mic, dar activ, începând de atunci se dezvoltă susținut, dar fără un plan urbanistic. Primele încercări de sistematizare urbană au fost dictate de activitatea economică a orașului; astfel, în anul 1835 autoritățile locale au hotărât fixarea lății ulițelor, fluxul de mărfuri necesitând străzi largi care să permită accesul la navele din port. Noul oraș urma să fie construit în spațiul cuprins între valea orașului, Vadul Ungurului și Dunăre, actualmente Ansamblul urban Strada Domnească, străzile trebuiau să fie late de 12 m, loturile pentru case aveau laturile de 12 m și 15 m. Casele care urmau să fie ridicate pe aceste loturi trebuiau să fie construite din cărămidă, să fie învelite cu țiglă, iar proprietarii erau obligați să paveze străzile.

De la 1840 până la sfârșitul secolului, se mărește spațiul clădit, mai ales între anii 1840 și 1860, și se ocupă toate spațiile libere din intravilan, fie prin construirea de mici întreprinderi industriale, fie prin amenajarea unor suprafețe în parcuri (acum este transformat „medeanul” din centru în actualul parc „M. Eminescu”), punându-se în aplicare și planul de „sistematizare” (mai degrabă plan de aliniere a ulițelor) alcătuit de arhitectul I. Rizer și precizându-se textura generală a orașului. Un număr important de fabrici au fost localizate în intravilan, atât în „orașul de jos”, cât și în „orașul de sus”.

În anii de după Primul Război Mondial, portul a rămas o parte vie a orașului. Principalele produse ce erau atrase spre Galați erau cheresteaua, cerealele și peștele. În privința transportului de cherestea, Galațiul ocupa locul întâi în țară și chiar în Europa. Izbucnirea celui de-al Doilea Război Mondial, în 1939, și antrenarea României în conflict, începând cu 1941, a afectat mult situația orașului Galați atât în mod direct, cât și indirect. Industria și comerțul au trebuit reorientate pentru a sprijini efortul de război al țării, iar o mare parte dintre muncitorii calificați au fost mobilizați. Însă situația cu adevărat dificilă s-a petrecut în 1944, când orașul a fost bombardat în mai multe rânduri. Reconstrucția orașului a început după 23 august 1944. Eforturile de refacere a industriei locale au însemnat repunerea în funcțiune a principalelor întreprinderi care nu fuseseră evacuate, refacerea clădirilor și instalațiilor din secția C.F.R. Galați, reluarea activităților portuare, readucerea utilajelor industriale ce fuseseră dispersate. Refacerea orașului după distrugerile cauzate de război a semnat și introducerea alimentării cu apă și electricitate în zonele afectate sau în cele care nu beneficiaseră anterior de aceste facilități.

Regimul comunist, instalat la putere după 23 august 1944, a recunoscut potențialul administrativ al orașului. Între anii 1962-1984 a fost construit Combinatul Siderurgic, cea mai mare unitate de profil din țară. Prin capacitățile sale productive și concentrarea forței de muncă, acesta a schimbat complet structura economică a orașului. În deceniul 1960-1970, Galațiul s-a configurat ca un centru al industriei grele românești, accentul fiind pus pe: producerea energiei electrice, metalurgia feroasă, construcțiile de mașini și industria chimică. Creșterea demografică a determinat, la rândul ei, extinderea suprafeței locuite, prin apariția unor cartiere noi: Mazepa, cele patru Țigline, Dunărea și Aeroport. În anul 1974, prin Decret al Consiliului de Stat, Institutul Politehnic și a fuzionat cu cel Pedagogic, dând astfel naștere Universității din Galați, redenumită „Dunărea de Jos” în anul 1991. În anii ‘50 au fost înființate mai multe instituții teatrale: Teatrul de Păpuși, în anul 1952 (astăzi Teatrul “Gulliver”); Teatrul Dramatic de Stat, în anul 1955 (astăzi Teatrul Dramatic “Fani Tardini”); Teatrul Regional de Operetă și Estradă, în anul 1956 (astăzi Teatrul Muzical “Nae Leonard”), acestora adăugându-li-se, în anul 1955, Orchestra Simfonică de Stat.

În cadrul unui ambițios plan de industrializare, între anii 1950-1965 au fost construite mari întreprinderi industriale de interes național. Totodată, orașul Galați a fost sistematizat în funcție de cerințele acestei dezvoltări, pentru satisfacerea necesarului de locuințe și dotări social-economice. Din acest punct de vedere ruinele vechiului centru, subsolurile adânci, labirintul de hrube subterane care brăzdau pământul în toate direcțiile, terenul macroporic sensibil la înmuiere, seismicitatea ridicată au reprezentat câteva dintre problemele dificile. La mijlocul deceniului al șaselea, centrul orașului a fost reconstruit, fiind

finalizate 1.600 apartamente noi, cca. 50 de unități comerciale și de deservire publică, hotelul „Dunărea”. În dezvoltarea orașului, s-a încercat respectarea unui plan de sistematizare menit să orienteze amplasarea construcțiilor industriale, social-culturale și a cartierelor de locuințe în zone clare. Acest plan a semnat și regândirea sistemului de străzi. Strada Brăilei, devenită principala magistrală a municipiului, făcând legătura între cartierele Dunărea, Țiglina și Mazepa, a fost lărgită la 30 de m la baza părții carosabile, iar de-a lungul său au fost construite ansambluri de locuințe cu regim de înălțime de 10-11 niveluri, însumând peste 4.500 de apartamente și spații comerciale cu un front stradal de peste 2,5 km.

În amplasarea rețelei comerciale, s-a ținut seama și de evoluția cartierelor de locuințe, construindu-se unități și spații comerciale moderne în noile microraiioane și cartiere: complexele comerciale Țiglina I și Țiglina II, Mazepa, cele din microraiioanele 17, 19 și „Aurel Vlaicu”, halele din piața centrală, magazinul „Modern”. În zonele centrale, toate aceste construcții s-au făcut prin distrugerea vechilor clădiri istorice, sub pretextul că nu mai corespundeau din punct de vedere arhitectonic și edilitar și că fuseseră afectate de cutremurele din 1940, 1977 sau 1986.

3. Categoriile de intervenții și lucrări propuse prin PUZCP

3.1. Utilizări admise în zonele istorice protejate

În zonele istorice delimitate sunt admise următoarele **utilizări funcționale**:

- preponderent locuire și secundar alte funcțiuni compatibile cu funcțiunea de locuire;
- servicii și echipamente publice, servicii de interes general (servicii manageriale de turism, servicii sociale, pensiuni, restaurante, baruri, cafenele/ceainării, spații comerciale, spații de recreere, alimentație publică, mici spații de birouri);
- instituții publice (administrative, financiar-bancare, de cultură, de învățământ, de sănătate sau culte);
- spații verzi amenajate pentru promenadă, agrement și activități sportive în aer liber.

Se admit modificări ale funcțiilor actuale, astfel încât să se respecte următoarele condiții, considerate minimale, pentru schimbarea funcțiilor existente:

- să se realizeze prin intervenții specializate elaborate, avizate și aprobate în conformitate cu legislația în vigoare (Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, Legea nr. 422 din 18 iulie 2001 privind protejarea monumentelor istorice, Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcții);
- să corespundă specificului și statutului pe care îl deține imobilul și caracteristicilor Z.I.R./S.I.R. din care face parte;
- să conducă la îmbunătățirea calității serviciilor zonale.

În zona construită protejată **sunt admise următoarele categorii de intervenții** asupra clădirilor:

- intervenții de conservare-restaurare a imobilelor;
- intervenții de restaurare și îmbunătățire a stării de conservare a fondului construit;
- intervenții de asanare – dezvoltare a imobilelor;
- intervenții de conservare – restaurare a fațadelor;
- intervenții de restructurare a fondului construit și de integrare în valorile culturale ale zonei învecinate;

Este posibilă schimbarea funcțiunii actuale a imobilelor clasate în Lista Monumentelor Istorice, cu condiția ca funcțiunea propusă să respecte următoarele condiții:

- să nu stânjenească vecinătățile;
- funcțiunea propusă trebuie să fie compatibilă cu funcțiunile existente în vecinătate
- să nu implice nici un fel de modificare a arhitecturii exterioare sau a caracterului / elementelor valoroase ale interiorului;
- să nu afecteze vegetația existentă din amenajările peisajere, plantațiile de aliniament, spațiile plantate de pe parcelele private și domeniul public.

Sunt interzise în perimetrul zonei construite protejate ale Municipiului Galați:

- activități de producție și depozitare care implică transport greu sau accesul a 5 mașini simultan;
- depozitarea și/sau vânzarea substanțelor inflamabile sau toxice;

- amplasarea centrelor/platformelor de colectare a deșeurilor, depozitarea și/sau colectarea materialelor re folosibile sau a deșeurilor urbane, precum și depozitarea de orice natură în zonele perceptibile din spațiul public. Depozitarea deșeurilor menajere și a materialelor reciclabile se va face în zonele care nu sunt perceptibile/vizibile din spațiile publice, zone special amenajate cu echipamente de colectare selectivă;
- orice activități care prin natura lor generează agresiunea vizuală cauzată de amplasarea pe fațadele clădirilor sau pe construcțiile specializate de susținere a următoarelor echipamente: aparate de aer condiționat, antene (T.V. satelit, telefonie mobilă ș.a.), contoare, cablaje (CATV, telefonie fixă ș.a.), țevi, puncte de transformare, coșuri de fum sau de ventilație; panouri publicitare și de afișaj.

3.2. Intervenții asupra construcțiilor înscrise în Lista Monumentelor Istorice (LMI)

În zonele protejate sunt clădiri clasate, respectiv înscrise pe Lista monumentelor Istorice, precum și clădiri cu valoare ambientală. În toată zona construită protejată, orice clădire nouă sau existentă reabilitată va fi tratată sau concepută ca un element care trebuie să participe la compoziția de ansamblu în care se integrează. Ea trebuie să contribuie la punerea în valoare a acelei zone, recomandându-se ca arhitectura și plastica să se armonizeze cu caracterul zonei protejate.

Pentru construcțiile clasate - sunt admise intervenții de protejare, conservare și restaurare.

Intervențiile la clădirile cu valoare de monument sau cu valoare ambientală trebuie să fie realizate de persoane atestate de Ministerul Culturii și avizate/aprobate conform legii.

Clădiri, fragmente de clădiri și alte elemente construite înscrise pe Lista monumentelor Istorice **se mențin fără transformări** în afara revenirii la **forma originală** sau cu transformări interioare (recompartimentări, modificări) având ca obiect ridicarea confortului sau, după caz, se restaurează. Măsurile de conservare se extind la elemente arhitecturale interioare și se propun pe baza unor proiecte de specialitate.

Restaurarea sau transformarea vizează, atât realizarea amenajărilor necesare satisfacerii condițiilor normale de locuire, cât și consolidarea, punerea în valoare a construcțiilor existente, ameliorarea aspectului lor și restituirea echilibrului alterat prin modificări ca: supraînălțări, demolări, străpungeri, blocări de goluri, rupturi sau alterări ale modelelor existente.

Pentru **construcțiile cu valoare ambientală** - sunt admise intervenții în limitele regulamentului. Pentru clădirile sau fragmentele de clădiri sunt permise și adăugiri având ca obiect ridicarea nivelului de confort (creare de bucătării, grupuri sanitare, scări), adăugiri care se vor înscrie în mod obligatoriu în caracteristicile volumetrice și stilistice ale clădirilor și în limitele POT și CUT corespunzătoare ZIR/SIR în care se află.

Delimitarea spre stradă a proprietăților se va face cu garduri ce permit vizibilitatea în curțile interioare și al căror soclu, în cazul în care este opac, nu va fi mai înalt de 60 cm măsoarați de la nivelul trotuarului sau al terenului. În cazuri bine justificate, se acceptă spre stradă și garduri opace cu condiția ca acestea să continue arhitectura casei. În această situație, proiectul pentru autorizația de construire va cuprinde un studiu asupra modului de integrare al împrejurării într-un cadru arhitectural mai larg (existent sau proiectat).

Indicii P.O.T. și C.U.T. se vor conforma situației existente, ca și volumetria generală a clădirii, înălțimea acestora etc. Pentru fiecare subzonă construită protejată sunt stabilite prin PUZ, indicatorii POT și CUT. Aceștia nu vor depăși pe cei existenți în vecinătatea imediată a imobilului asupra căruia se intervine.

Elementele de signalistică (firme comerciale, reclame, plăci comemorative, panouri sau plăci de informație, indicatoare de circulație etc.) vor fi proiectate de persoane competente. Proiectele vor conține toate elementele privind poziționarea, dimensiunile, forma, culoarea, materialele folosite, probleme legate de iluminat, caracterul literei, detaliile de execuție importante. Nici un sistem de afișaj sau firmă nu va depăși înălțimea parterului cu excepția cazurilor în care imobilul a avut spații originare pentru signalistică peste această cotă.

Materialele și forma elementelor de signalistică vor fi în acord cu arhitectura clădirii. Este descurajată folosirea firmelor sau reclamelor pe suport de plastic iluminat din spate. Firmele sau reclamele, indiferent de poziția lor, nu vor depăși 90 cm măsurate perpendicular pe planul fațadei cu respectarea limitelor terenului proprietate. Se va urmări ca detaliile de execuție pentru fixarea elementelor de signalistică să afecteze cât mai puțin fațada clădirilor.

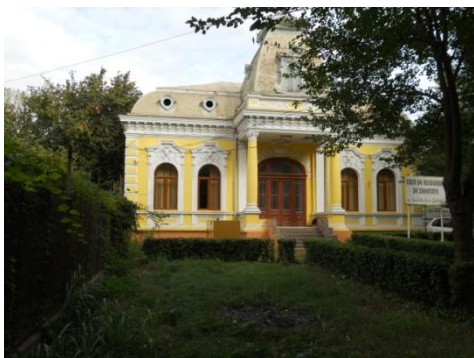
4. Condiții generale de utilizare, întreținere și intervenții

Zonele construite protejate fac obiectul unor servituți de utilitate publică și reglementări speciale menite să protejeze patrimoniul. Legislația în acest domeniu distinge între mai multe tipuri de intervenții asupra monumentelor istorice și clădirilor din zone construite protejate, fiecare dintre acestea făcând obiectul unor reglementări diferite.

4.a. Fațade

Starea de conservare a fațadelor și măsura în care intervențiile care s-au succedat în decursul timpului asupra acestora sunt adecvate contextului și materialului original sunt determinante pentru a putea valorifica patrimoniul construit și de a păstra o identitate culturală.

În ciuda acestor aspecte, multe clădiri sunt fie părăsite și neîntreținute corespunzător, fie reabilite într-o manieră incorectă, fapte care duc la deprecierea imaginii spațiului public urban și afectarea calității ansamblului. De aceea, este obligatoriu ca orice intervenție asupra fațadelor, fie ea și doar asupra decorațiilor fațadelor, să fie realizată cu concursul specialiștilor, în caz contrar putându-se ajunge chiar la degradarea iremediabilă a fațadei.

Figură 1: Casa de asigurări de sănătate, Galați

Figură 2: Casa Cuza Vodă, Galați

NU - fațada reabilitată are o culoare stridentă și elementele decorative sunt marcate printr-un contrast puternic, neadecvat contextului

DA - culoarea fațadei este discretă, la fel și marcarea decorațiilor

Figură 3: Colegiul „Al. I. Cuza”, Galați

NU - intervenție fragmentară

Figură 4: Biblioteca „V. A. Urechia”, Galați

DA- tratarea unitară a fațadei

Figură 5: Casa Bals, Galați

NU - tâmplăria tip PVC este interzisă în zonele istorice!

Figură 6: Casa Gheorghiade, Galați

DA - tâmplăria preia formele celei istorice, prin material, culoare și subîmpărțire

Figură 7: Casa Robescu, Galați

NU - tâmplăria tip PVC este interzisă în zonele istorice!

Figură 8: Casa Costache Negri, Galați

NU - tâmplăria în culoare stridentă, decorațiuni nemarcate

RECOMANDĂRI

FORMĂ:

- sunt interzise alterarea formei sau dimensiunilor golurilor
- nu se elimină elementele decorative ale fațadei
- golurile vitrinelor de la parterul clădirilor nu se comasează sau modifică în niciun mod care alterează natura comerțului tradițional

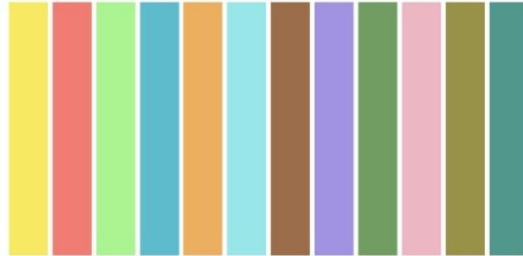
MATERIALE:

- nu se utilizează culori stridente, ci culori în concordanță cu materialul original; elementele decorative se marchează discret, prin utilizarea nuanțelor culorii de bază
- înainte de a zugrăvi o fațadă a unui monument istoric, este necesar a se preleva o probă de culoare, în scopul de a reconstitui aspectul istoric al acesteia.
- în cadrul operațiilor de reabilitare sau consolidare se recomandă utilizarea materialelor inițiale; dacă acest lucru nu este posibil, atunci trebuie să se opteze pentru materiale cu caracteristici apropiate acestuia din punct de vedere al aspectului, caracteristicilor fizico- chimice, etc.

PALETAR DE CULORI

Pentru întreaga zonă protejată se interzice utilizarea culorilor tari, stridente, a materialelor sclipitoare. Se recomandă o atitudine respectuoasă care să pună în valoare caracterul istoric al clădirilor și întregii zone.

Figură 9: Casă Strada Domnească, Galați

NU! Culori saturate, nespecifice contextului istoric.

Figură 10: Prefectura Galați

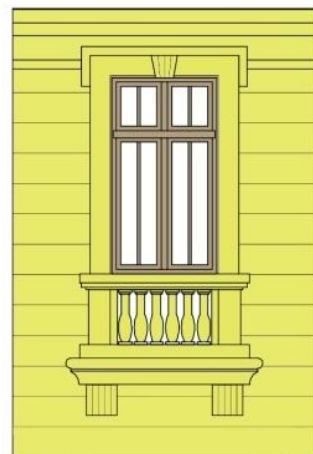
DA! Culori pale, discrete, în acord cu contextul istoric.

DA!- culoarea accent este mai deschisă decât cea de fond, iar ambele sunt discrete

NU!- decorațiile sunt marcate într-o culoare prea saturată

NU!- decorațiile sunt de aceeași culoare ca fondul

4.b.Învelitori

Acoperișul, ca element constructiv, are în primul rând un rol funcțional de protecție împotriva apelor meteorice, a zăpezii, grindinei dar și a schimbărilor de temperatură, astfel încât nivelul confortului în spațiul interior să fie menținut în parametri normali. Este lesne de înțeles, deci, că orice degradare survenită la nivelul acoperișului produce grave prejudicii nu doar confortului interior, ci chiar și integrității construcției, orice infiltrație putând duce chiar la pagube consistente asupra structurii de rezistență.

În al doilea rând, dincolo de a fi un simplu element funcțional, acoperișul îmbracă diferite forme în acord cu perioadă istorică și implicit, stilul arhitectural. Multe dintre clădirile din Galați sunt un exemplu în acest sens, ilustrând măiestria prin care elemente constitutive ale acoperișurilor precum parazăpezile, tabacherile și altele devin adevărate ornamente, completând tabloul stilistic bogat al arhitecturii lor.

Figură 11: detaliu Casa Bănică Grigorescu, Galați

Acoperiș cu învelitoarea realizată din tablă solzi în constituirea căruia regăsim și lucarne semicirculare.

Figură 12: Policlinica, Strada Domnească 90, Galați

Acoperiș cu învelitoarea realizată din șită

Figură 13: detaliu, fostul Consulat Cehoslovac, Galați

NU - Învelitoarea este vizibil afectată de rugină iar intervențiile fragmentare nu doar distrug imaginea și unitatea acestui monument, ci și afectează structura sa.

RECOMANDĂRI

FORMĂ:

- este interzisă modificarea formei acoperișurilor
- în cazul clădirilor clasate ca monumente istorice ce nu au avut lucarne, nu se admite realizarea lucarnelor
- păstrarea coșurilor de fum istorice
- ferestrele din planul acoperișurilor trebuie realizate în conformitate cu Regulamentul local de urbanism

MATERIALE

- în cazul reabilitărilor acoperișurilor se va opta pentru utilizarea materialului original al învelitorii, cât și cromaticii și formei inițiale
- culoarea învelitorii trebuie să fie în concordanță cu paleta cromatică a clădirii dar și cu cea a zonei

Figură 14: Lillehammer, intervenție modernă cu sugerarea materialelor tradiționale la acoperiș

Exemple de materiale pentru învelitori adecvate monumentelor istorice și clădirilor din zone de protecție.

În imaginea din stânga, țigle solzi trase, iar în cea din dreapta, țiglă solzi „goală”, adecvată învelitorilor cu forme mai complicate.

În stânga, o învelitoare realizată din șindrilă de lemn iar în dreapta, un exemplu de învelitoare din șită de lemn.

4.c. Vitrine și publicitate pe fațade

Așezarea Galațiului la unul din vadurile Dunării, pe traseul unor rute comerciale importante, s-a tradus în rolul economic însemnat pe care localitatea l-a avut în decursul secolelor.

În secolul XVII, aproape întreg comerțul din zona Dunării de jos se desfășura prin intermediul pieței locale iar în secolul următor, localitatea rămâne principalul centru de colectare a cerealelor din Moldova și devine cea mai importantă piață pentru comercializarea peștelui din zona Dunării de jos. Acest comerț înfloritor a dus la dezvoltarea diverselor meșteșugurilor, fapt care se și-a pus amprenta și asupra arhitecturii localității. Imaginile de epocă ne înfățișează un oraș împânzit de vitrine și firme amplasate echilibrat, ținând cont de registrele fațadei și folosind materiale adecvate.

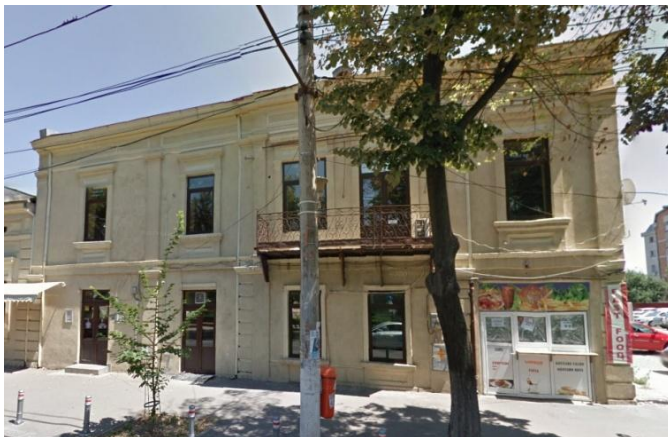
Astăzi, din nefericire, în multe colțuri ale orașului întâlnim fie vitrine modificate într-o manieră care nu mai respectă comerțul tradițional, ajungându-se la forme ale acestora cu totul atipice, fie firme stridente nespecifice contextului. Acestea depreciază imaginea cadrului urban și compromit specificitatea acestuia.

Figură 15: Imagini de epocă cu Strad Domnească

Cele două imagini ilustrează modul în care publicitatea se armoniza cu arhitectura fațadelor. Amplasarea firmelor respectă compoziția acestora, acestea nu depășesc parterul clădirilor și sunt realizate predominant din metal. De asemenea, din punct de vedere grafic acestea se limitează la utilizarea scrisului care capătă expresivitate prin varietatea de corpuri de literă.

NU - Vitrina nou înființată pe care o regăsim în imaginea alăturată este în disonanță cu contextul istoric atât din punct de vedere al materialului, proporției, cromaticii dar și caracterului comerțului tradițional.

Figură 16: Casă Strada Domnească, Galați

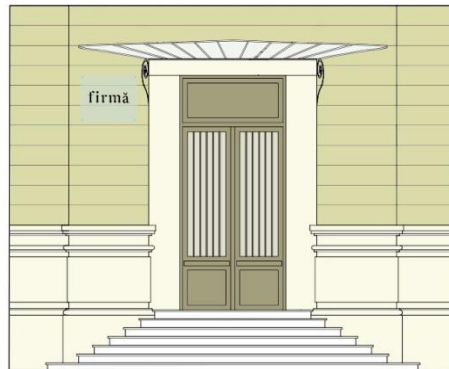

Figură 17: acces casă situată pe Strada Nicoae holban, Galați

Figură 18: fațadă, Galați

DA!- Firma este bine încadrată în raport cu elementele arhitecturale ale fațadei, este discretă și atât materialul, forma, culoareași corpul de literă utilizate sunt potrivite contextului istoric

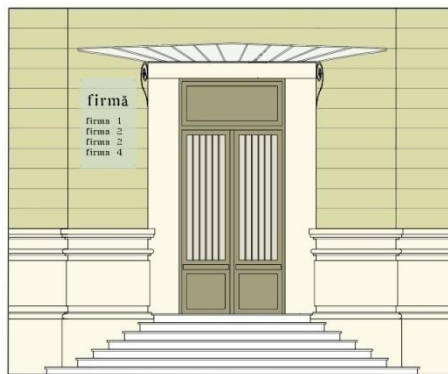

DA! Reclama este bine încadrată în raport cu elementele fațadei iar panoul transparent este discret

NU!- Amplasarea firmei este în neconcordanță cu compoziția fațadei, culorile utilizate sunt stridente iar materialul, forma și corpul de literă sunt nepotrivite

NU! Reclama nu respectă compoziția fațadei și este stridentă

DA! Firmele sunt grupate pe un unic panou în acord cu contextul istoric

NU! Fațada este parazitată de o serie de firme de dimensiuni mari, în culori stridente

RECOMANDĂRI

FORMĂ:

- este interzisă înființarea vitrinelor și acceselor într-o manieră care nu respectă comerțul original
- este interzisă folosirea reclamelor neadecvate care obturează perspective interesante
- este interzisă alterarea configurației vitrinelor inițiale
- firmele amplasate pe fațade nu trebuie să acopere elemente decorative ale acestora
- cromatică precum și caracterul literelor firmelor amplasate pe clădirile istorice trebuie să fie în acord cu contextul, evitându-se contrastele deranjante și stridente
- amplasarea reclamelor trebuie să respecte compoziția fațadei
- în cazul în care într-o clădire există mai mulți agenți economici se recomandă ca firmele acestora vor fi grupate pe un panou unic, într-o manieră discretă

MATERIALE

- tâmplăria trebuie realizată din lemn iar coloritul trebuie să fie în acord cu conceptul cromatic al clădirii
- se recomandă firmele realizate din materiale specifice contextului precum fierul și lemnul

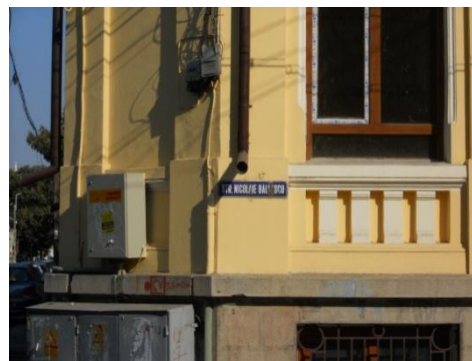
4.d. Instalațiile și echipamentele edilitare

Deși necesitățile omului s-au modificat radical în ultima jumătate de secol, acest lucru nu trebuie să conducă la distrugerea patrimoniului nostru care a rezistat în timp atâtor și atâtor încercări. Dimpotrivă, principiile dezvoltării durabile pun în evidență datoria noastră de a oferi generațiilor viitoare un patrimoniu conservat, cu semnificație istorică, culturală și nu în ultimul rând, economică.

Modul în care instalațiile edilitare și-au făcut loc pe fațadele clădirilor din orașul Galați ilustrează întocmai această disonanță între modul de viață contemporan și cele precedente. Instalațiile edilitare vizibile din spațiul străzii precum antenele parabolice, aparatele de aer condiționat, conductele de gaz și cablurile afectează grav nu doar imaginea fațadelor ci în unele cazuri chiar integritatea acestora.

Figură 19: detaliu Casa Robescu, Galați

Figură 20: detaliu casă Strada Bălcescu

În imaginea din stânga observăm un amalgam de cabluri care parazitează fațada monument istoric iar în cea din dreapta, atât cabluri cât și instalații care afectează grav calitățile arhitecturale ale acestui monument istoric, dar și produc degradări asupra fațadei.

RECOMANDĂRI:

- instalațiile exterioare pentru climatizare nu se amplasează pe fațade, ci pe acoperiș, retrase de la cornișă
- amplasarea firidelor branșamentelor electrice sau de gaz, cablurilor electrice sau a altora asemănătoare nu se amplasează în zona protejată pe fațada clădirilor

4.e. Elemente decorative

În zonele construite protejate ale Galațiului întâlnim o serie de edificii cu un repertoriu decorativ bogat, specific perioadei istorice din care datează. Specificitatea patrimoniului acestui oraș este în bună măsură dată de aceste elemente arhitecturale realizate cel mai adesea din piatră, simlрпиatră și stuc.

Degradarea pietrei prin apariția *crustei negre*.

Fisuri, desprinderi, eroziuni, *crustă neagră*. Degradările sunt accentuate în această zonă din cauza acțiunii apei.

Figură 7: Casa „Serfioți”, Strada Domnească, Galați

Zonă lacunară extinsă și desprinderi;

Dizolvarea materialului, exfolierea straturilor de vâruială și eroziuni

Zonă lacunară extinsă, *crustă neagră*, fisuri, biodegradări

exfolieri

Figură 22: detaliu cornișă a unei case situate pe Strada Domnească, Galați

Figură 8: basorelief, casă Balș, Galați

RECOMANDĂRI

Orice lucrare asupra decorațiilor fațadelor din Zonele Construite Protejate trebuie realizată cu specialiști în domeniul restaurării.

FORMĂ:

- înlăturarea elementelor decorative este strict interzisă
- elementele decorative care prezintă degradări trebuie restaurate după modelul inițial sau, după caz, atunci când degradarea a dus la zone lacunare ample sau dizolvări ale materialului, se vor înlocui cu elemente ce respectă întru totul dimensiunile și materialele celor originale.

MATERIALE:

- materialele utilizate în restaurarea elementelor decorative trebuie să fie în concordanță cu materialul original, orice greșeală putând duce la daune ireversibile.

Structurile și obiectele din metal se pot grupa, în funcție de relația cu clădirea, în următoarele grupe:

-Piese și structuri metalice ce se afla în preajma clădirii: garduri, grilaje, porți, fontane decorative, robinete decorative, statui, candelabre, structuri de metal ce aparțin construcțiilor din grădina, suporturi pentru clopot, etc. materialul acestora este de obicei din metal turnat sau forjat de către fierar acoperite cu strat de bronz, cupru, aluminiu sau plumb,

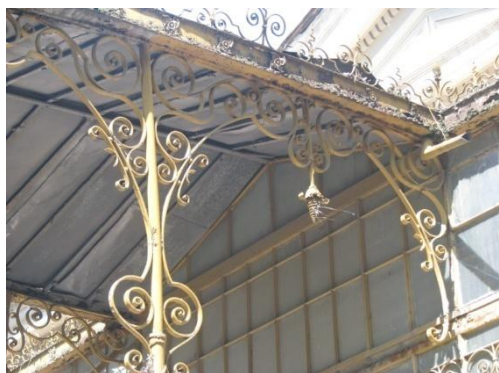
-Piese și structuri metalice ce aparțin clădirii: structuri de susținere, structuri metalice ale acoperisurilor de sticlă, canalizări, candelabre, diferite mecanisme și instrumente mecanice, corpuri de încălzit, piese metalice ale sistemelor de închidere, robineti, tinichigerie decorativă, grilaje, balustrade, decorațiuni perietale, console, orologii, clopote.

4.f. Feronerie și împrejmuiri

Feronerii

Fierul a fost utilizat ca material structural începând din secolul XIX, rezistența și ductilitatea sa fiind exploatate de arhitecți nu doar în cazul podurilor cu deschideri ample dar și pentru a crea forme sinuoase și expresive, așa cum putem întâlni în cadrul stilului Art Nouveau care a influențat simțitor arhitectura gălățeană.

Putem întâlni fierul forjat utilizat cu măiestrie în cazul marchizelor și balcoanelor care de multe ori însă prezintă degradări importante din pricina coroziunii în special. Acest fenomen se desfășoară lent prin expunerea fierului la umiditate, dând naștere oxizilor și poate fi combătut printr-o serie de mijloace care trebuie realizate de persoane avizate.

Figură 24: detaliu marchiză a unei case situate pe Strada Domnească

Coroziune generalizată, cu dizolvarea materialului

Figură 25: detaliu marchiză restaurată, Strada Nicolae Holban, Galați

Feronerie restaurată în conformitate cu aspectul inițial.

Figură 26: detaliu balcon fier forjat Strada Traian, Galați

Coroziune generalizată, lacune de material și pierderea integrității structurale

Figură 27: detaliu balcon fier forjat restaurat, Palatul Cantacuzino, București

Exemplu de restaurare exemplară a feroneriei

RECOMANDĂRI:

Orice lucrare realizată asupra feroneriei, fie ea și de întreținere, trebuie realizată apelând la specialiști în acest domeniu. Această necesitate este cu atât mai stringentă cu cât metalele sunt materiale deosebit de sensibile, iar o mică greșeală poate duce la degradarea ireversibilă a obiectului în cauză.

Este deosebit de important în cazul elementelor de feronerie să fie realizate periodic lucrări de întreținere pentru a identifica din timp apariția unor fenomene îngrijorătoare precum coroziunea sau instabilitatea acestora.

MATERIALE:

Reparațiile, consolidările, stabilizările și completarea elementelor de arhitectură metalice fragile se efectuează cu materiale compatibile și de compoziție cunoscută. Intervențiile se efectuează de către personal de specialitate.

Împrejmuiri

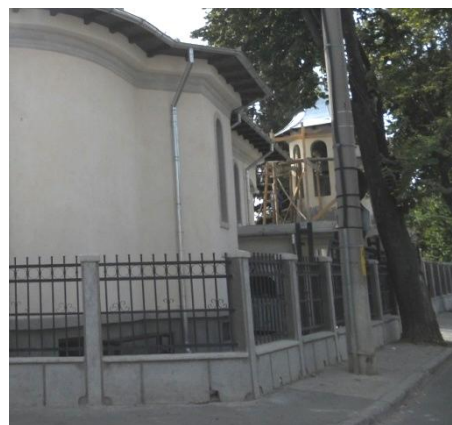
Împrejmuirile proprietăților (gardurile) contribuie esențial la crearea unei imagini coerente, cu valoare estetică ridicată și contribuie la punerea în valoare a clădirilor. Prin *Regulamentul local de urbanism* sunt prevederi obligatorii legate de dimensiunile, materialele, concepția împrejmuirilor clădirilor din zonele construite protejate. Se recomandă împrejmuiri transparente care să permită vizibilitate asupra curților de față. Împrejmuirile opace sunt permise doar în cazuri bine justificate și pentru autorizarea lor este necesară ilustrarea și justificarea propunerii.

Împrejmuirile vor fi realizate în maniera originală sau vor fi refăcute. În specificul arhitecturii gălățene sunt împrejmuirile din fier forjat.

Figura 28. Str. Domnească, Galați

NU - Împrejmuire neîntreținută, opacă și invadată de echipamente edilitare

Figura 29. Biserica Sf Spiridon, Galați

DA - Împrejmuire simplă din fier forjat cu soclu de 60 cm.

4.g. Spațiul public

Putem identifica în cazul Municipiului Galați două linii de forță care conferă identitate acestuia: în primul rând, faleza Dunării și în al doilea rând, Strada Domnească. Ambele au o încărcătură istorică uriașă pentru oraș și oferă un potențial imens de dezvoltare. Mai jos prezentăm în cazul fiecăruia din cele două imagini cu situația actuală și posibila dezvoltare la care se poate ajunge doar pe baza unui plan strategic.

Deși o importanță covârșitoare în stabilirea și implementarea unor strategii și investiții pentru dezvoltarea orașului, nu este de neglijat importanța contribuției cetățenilor. La nivel european există o preocupare deosebită pentru implicarea acestora în felurite moduri, de la consultarea lor în luarea deciziilor și până la participarea efectivă în diverse acțiuni pentru a întări coeziunea în cadrul comunității.

A. FALEZA DUNĂRII

Situație actuală

Figură 30: imagini de-a lungul Falezii Dunării, Galați

Disfuncții:

- spații pietonale insuficiente
- apariția parcajelor „spontane” pe domeniul public
- insuficiența spațiilor de agrement și a zonelor de *loisir*, în general, care să facă zona falezii mai atractivă
- existența unor terenuri nevalorificate
- prezența construcțiilor parazitare
- calitatea precară a mobilierului urban, iluminatului stradal și dalajelor

Toate aceste disfuncționalități conduc în final la *lipsa identității* falezii Dunării, care este un spațiu definitoriu pentru orașul Galați.

Situație posibilă

Figurile 30 și 31 : imagini din Bordeaux, Franța

Un prim aspect pe care îl putem observa privind aceste două imagini este amploarea spațiilor pietonale amenajate în lungul falezii, în defavoarea lărgirii circulației rutiere. Astfel, proporția dintre cele două tipuri de circulații conferă falezii din imagine identitatea de spațiu destinat promenadei și relaxării.

Figură 32: Berges du Rhone, Lyon

Figură 33: concert Copenhaga

Figură 34: Edge Park, Brooklyn

Figură 35: Hafencity, Hamburg

Mai sus avem câteva exemple care ilustrează cum poate fi amenajată o faleză astfel încât aceasta să devină unadevărat pol pentru oraș. Crearea unui traseu presărat cu puncte de

atracție, spații de relaxare inedite, dalajele, mobilierul urban și iluminatul, toate concurează la crearea unei note individuale și ludice a spațiului.

B. STRADA DOMNEASCĂ

Situație actuală

Figurile 35 și 36: imagini de pe Strada Domnească

Disfuncții:

- starea de degradare a fondului construit
- lipsa unui caracter coerent de stradă comercială
- prezența unor activități comerciale nespecifice unui centru istoric, precum producția de materiale de construcție
- caracterul monoton al traseului, în lipsa unor obiecte de mobilier urban și amenajări care să confere un ritm acestuia
- parcajele auto „spontane” pe trotuare, inadmisibile într-un centru istoric
- starea de degradare a trotuarelor
- racordul deficitar între dalaj și construcții

Situație posibilă:

Figurile 37 și 38: Bond Street, Londra

Caracterul de stradă comercială este evident în ceea ce privește imaginile de mai sus. În primul rând, observăm starea bună a fondului construit și modul în care vitrinele magazinelor se armonizează cu arhitectura, preluând din compoziția fațadelor și utilizând materiale compatibile. De asemenea, dalajele sunt bine realizate, nu există greșeli de execuție la îmbinarea cu planul vertical al construcțiilor. Nu în ultimul rând, apare un

element distinctiv al străzii, amprenta acestora, și anume steagurile multicolore care ritmează traseul.

Elementele care contribuie la imaginea plăcută și atrăgătoare a spațiului public sunt amenajările parterelor, împrejuririle, mobilierul urban, terasele, pavajele, plantațiile de arbori și arbuști, aranjamentele florale s.a.

Figurile 39: Amenajări în spațiul pietonal- pavaje, arbori, jardiniere

Figură 40. Rue du Grande- Chene, Lausanne

Copertinele în aceleasi culoare cu fațada contribuie la eleganța parterelor

Figură 41. Rue de la Paix, Lausanne

Colț de stradă cu terasă, amenajat pe o stradă cu perspectiva spre apă

Figură 42. Rue du Grande- Chene, Lausanne

Amenajare cu perete de verdeață a unei terase de restaurant asigură discreție și confortul clienților.

Figură 43. Terase în fața unor clădiri istorice, copenhaga Figură 43. Pl. Benjamin Constant, Lausanne

Amenajarea teraselor pe trotuare, cu copertine discrete și jardiniere pentru compartimentare, crează o imagine de spațiu deschis și atrăgător pentru vizitatori

Figură 43. Stradă din Londra

Atmosfera prietenoasă creată de copacii bătrâni este asemănătoare cu imaginea generală de la strada Domnească. Dinamismul este creat de contrastul dintre verdele copacilor și mobilierul urban roșu.

Figură 44. Stradă comercială pietonală din Copenhaga

Façadele sunt zugrăvite în culori pastelate, iar parterele au signalistica discretă. Prin pavaje se delimitează zonele cu diferite utilizări: expunere marfă, circulație pietoni, bicicliști.

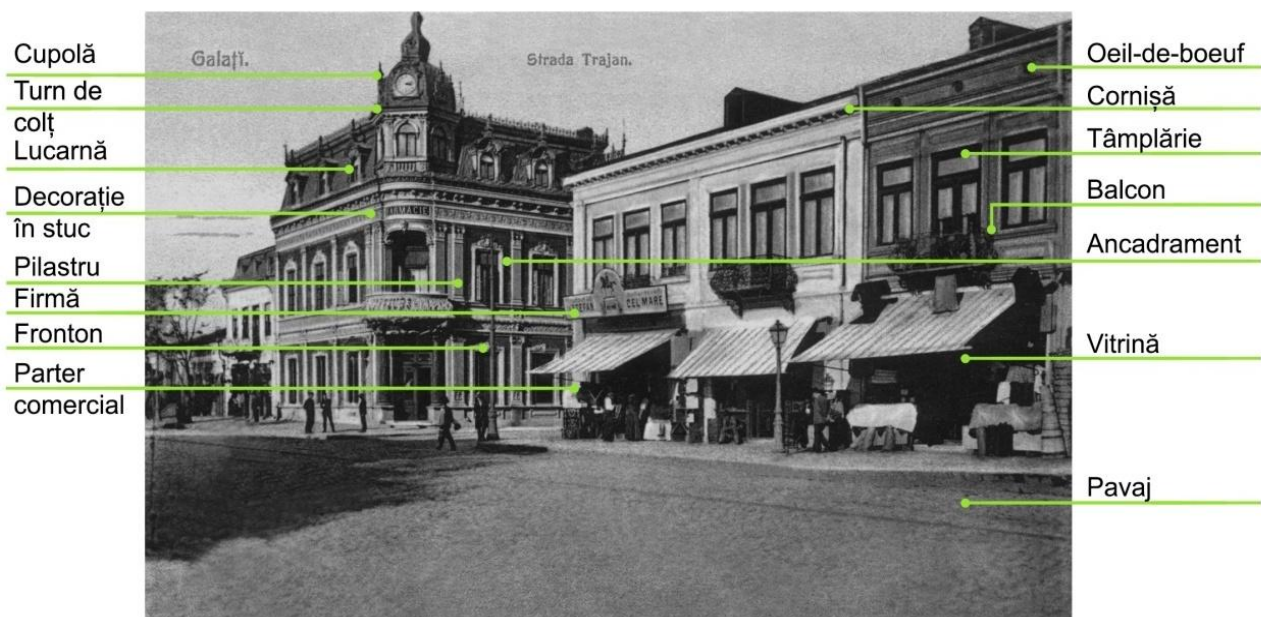

Figură 45. Parcuri din Copenhaga și Oslo

Amenajări de parcuri în zone istorice tratate cu simplitate, prin care se obține un efect estetic puternic și o atmosferă relaxantă.

5. Termeni utilizați

Figură 30: Imagine de epocă a Episcopiei din Galați

Figură 31: Imagine de epocă a Străzii Traian. În dreapta, fosta farmacie Ținc, actualul muzeu „ Casa Colecțiilor”

TERMENI DE ARHITECTURĂ

adosat (despre o coloană) – atașat

altorelief - lucrare de sculptură al cărei relief este puternic ieșit în afară, fără a se desprinde însă de fondul pe care stă

ancadrament - chenar decorativ în relief care înconjoară o ușă, o fereastră, etc.

atlant - statuie reprezentând un bărbat puternic, folosită ca element de susținere în locul unei coloane sau ca pilastru

balustru - stâlp vertical care susține o balustradă

basorelief - sculptură puțin ridicată pe un fond neted

caneluri - adâncituri concave, de pe o coloană sau altă suprafață

case înșiruite - șir de case unite pe două laturi

capitel - partea de sus a unei coloane

cheie de arc - bolțarul central de piatră care închide un arc

coamă- linie de intersecție (orizontală sau oblică) a două versante de acoperiș

colonetă - coloană mai mică

consolă - element de construcție care iese cu unul dintre capete în afara punctului de reazem, având rolul de a suporta o sarcină pe latura orizontală superioară

contratreaptă - partea verticală a unei trepte

cornișă-mulură orizontală, ieșită în afară, în special componenta superioară a antablamentului

cupolă - partea de formă semisferică, poligonală sau eliptică care alcătuiește acoperământul unui dom, unei turle sau unui mare edificiu; boltă

gargui - burlan cu forme grotești

giruetă - ornament rotitor pentru acoperiș, care arată direcția vântului

feronerie - lucrare artistică executată din fier prin ciocănire sau prin deformare la cald, din care rezultă grilaje ornamentale, balustrade, etc.

gotic - stil arhitectural european care s-a manifestat aproximativ între 1150- 1500 d. Hr.

friză - bandă orizontală, decorativă; componenta centrală a unui antablament

învelitoare-finisaj exterior a părții de sus a unei construcții; acoperiș

lucarnă - fereastră care iese în consolă dintr-un acoperiș

medieval - perioada din istoria europeană, aprox. 1000- 1550 d. Hr.

modernist - stil arhitectural care s-a manifestat aproximativ din 1920 până la sfârșitul secolului XX

motiv - element decorativ, de obicei repetat

neogotic - stil de inspirație gotică care s-a manifestat la sfârșitul secolului XVIII și începutul secolului XIX

parazăpadă- grilaj metalic montat la marginea streșinii unei clădiri pentru a împiedica căderea zăpezii de pe acoperiș

pilastru - coloană plată, de obicei atașată unui perete

portic - zonă acoperită având în față o colonadă

soclu - partea de jos (mai proeminentă) a unei clădiri, a unui grilaj de fier, etc.

stuc - material, sub formă de pastă, folosit pentru decorații arhitectonice, care se prepară dintr-un amestec de var stins vechi, praf de marmură și praf de cretă

stucatură - lucrare (tencuială, ornament) de stuc

șindrilă - scândurică de brad, îngustă și subțire, care servește la acoperitul caselor

șiță - bucată subțire de lemn asemănătoare cu șindrila, dar mai scurtă cu această, folosită pentru căptușirea și acoperirea caselor țărănești, a cabanelor, etc.

tabacheră - fereastră mică, înclinată, executată în panta acoperișului unei construcții.

Treaptă - partea orizontală a unei scări

TERMENI DE URBANISM

Zonă protejată - zonă naturală ori construită, delimitată geografic și/sau topografic, determinată de existența unor valori de patrimoniu natural și/sau cultural a căror protejare prezintă un interes public și declarată ca atare pentru atingerea obiectivelor specifice de conservare și reabilitare a valorilor de patrimoniu. Statutul de zonă protejată creează asupra imobilelor din interiorul zonei servituți de intervenție legate de desființare, modificare, funcționalitate, distanțe, înălțime, volumetrie, expresie arhitecturală, materiale, finisaje, împrejurimi, mobilier urban, amenajări și plantații și este stabilit prin documentații de urbanism specifice aprobate.

Zonă de protecție - suprafața delimitată în jurul unor bunuri de patrimoniu construit sau natural, al unor resurse ale subsolului, în jurul sau în lungul unor oglinzi de apă etc. și în care se instituie servituți de utilitate publică și de construire pentru păstrarea și valorificarea acestor resurse și bunuri de patrimoniu și a cadrului natural aferent. Zonele de protecție sunt stabilite prin acte normative specifice, precum și prin documentații de amenajare a teritoriului sau urbanism, în baza unor studii de specialitate.

Indicatori urbanistici - instrumente urbanistice specifice de lucru pentru controlul proiectării și al dezvoltării durabile a zonelor urbane, care se definesc și se calculează după cum urmează:

- **coeficient de utilizare a terenului (CUT)** - raportul dintre suprafața construită desfășurată (suprafața desfășurată a tuturor planșeelor) și suprafața parcelei inclusă în unitatea teritorială de referință. Nu se iau în calculul suprafeței construite desfășurate: suprafața subsolurilor cu înălțimea liberă de până la 1,80 m, suprafața subsolurilor cu destinație strictă pentru gararea autovehiculelor, spațiile tehnice sau spațiile destinate protecției civile, suprafața balcoanelor, logiilor, teraselor deschise și neacoperite, teraselor și copertinelor necirculabile, precum și a podurilor neamenajabile, aleile de acces pietonal/carosabil din incintă, scările exterioare, trotuarele de protecție;

- **procent de ocupare a terenului (POT)** - raportul dintre suprafața construită (amprenta la sol a clădirii sau proiecția pe sol a perimetrului etajelor superioare) și suprafața parcelei. Suprafața construită este suprafața construită la nivelul solului, cu excepția teraselor descoperite ale parterului care depășesc planul fațadei, a platformelor, scărilor de acces. Proiecția la sol a balcoanelor a căror cotă de nivel este sub 3,00 m de la nivelul solului amenajat și a logiilor închise ale etajelor se include în suprafața construită.

Aprobare - opțiunea forului deliberativ al autorităților competente de încuviințare a propunerilor cuprinse în documentațiile prezentate și susținute de avizele tehnice favorabile, emise în prealabil. Prin actul de aprobare (lege, hotărâre a Guvernului, hotărâre a consiliilor județene sau locale, după caz) se conferă documentațiilor putere de aplicare, constituindu-se astfel ca temei juridic în vederea realizării programelor de amenajare teritorială și dezvoltare urbanistica, precum și a autorizării lucrărilor de execuție a obiectivelor de investiții.

Avizare - procedura de analiza și exprimare a punctului de vedere al unei comisii tehnice din structura ministerelor, administrației publice locale ori a altor organisme centrale sau teritoriale interesate, având ca obiect analiza soluțiilor functionale, a indicatorilor tehnico-economici și sociali ori a altor elemente prezentate prin documentațiile de amenajare a

teritoriului și de urbanism. Avizarea se concretizează printr-un act (aviz favorabil sau nefavorabil) cu caracter tehnic și obligatoriu.

Documentație de amenajare a teritoriului și de urbanism - ansamblu de piese scrise și desenate, referitoare la un teritoriu determinat, prin care se analizează situația existentă și se stabilesc obiectivele, acțiunile și măsurile de amenajare a teritoriului și de dezvoltare urbanistică a localităților pe o perioadă determinată.

Inventarierea monumentelor istorice - acțiunea de strângere a totalității informațiilor, documentelor, studiilor, cercetărilor și a documentațiilor cu privire la identificarea imobilelor susceptibile de a dobândi calitatea de monument istoric, a imobilelor clasate ca monumente istorice, a monumentelor istorice de clasate, precum și a celor distruse sau dispărute.

Clasarea - procedura prin care se conferă regim de monument istoric unui bun imobil conform art. 8 din Legea 422/ 2001 privind protecția monumentelor istorice, cu completările și modificările ulterioare.

Art. 8. - (1) Monumentele istorice se clasează astfel:

- a) în grupa A - monumentele istorice de valoare națională și universală;
- b) în grupa B - monumentele istorice reprezentative pentru patrimoniul cultural local.

(2) Clasarea monumentelor istorice în grupe se face prin ordin al ministrului culturii și cultelor, la propunerea Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice, conform procedurii de clasare prevăzute de prezenta lege.

(3) Monumentele istorice clasate în grupele prevăzute la alin. (1) și zonele de protecție a acestora, aflate în proprietate publică, pot fi declarate, potrivit legii, de interes public național sau local, după caz, prin hotărâre a Guvernului inițiată de Ministerul Culturii și Cultelor, respectiv prin hotărâre a consiliilor locale, județene sau a Consiliului General al Municipiului București, cu avizul Ministerului Culturii și Cultelor.

declasare - radierea din Lista monumentelor istorice a unui bun imobil sau a unei părți din acesta, prin menționarea în listă a ordinului de declasare.

TERMENI DE PUBLICITATE

afiș – mijloc de transmitere a mesajelor publicitare, culturale, comerciale, politice, de instructaj și altele asemenea, imprimat pe suport hârtie sau pe folie sintetică și expus public;

banner – suport pentru mesajul publicitar confecționat din folie sintetică sau din material textil, în mod obișnuit cu formă dreptunghiulară, ancorat în zone publice;

ecran publicitar – ecran cu LED-uri, LCD sau altele asemănătoare, pe care se rulează grafică, spoturi și altele asemenea, cu conținut dinamic și de dimensiuni variabile;

firmă – orice inscripție, formă sau imagine atașată unei clădiri, cu referire la un operator economic sau la o activitate care se desfășoară în interiorul clădirii;

indicator publicitar direcțional (panou direcțional) – înscris, formă ori imagine care indică o direcție, proximitatea unui obiectiv sau a unei clădiri unde se desfășoară o anumită activitate. În aceeași categorie se includ bannerul vertical, caseta luminoasă, tabla indicatoare, toate de mici dimensiuni, fixate prin prinderi speciale pe clădiri, stâlpi și altele asemenea;

mesh – suport pentru mesajul publicitar confecționat din material sintetic perforat, cum ar fi plasa fină, de obicei de mari dimensiuni, fixat pe clădiri;

panou publicitar mobil – panou publicitar de dimensiuni reduse, amplasat la sol, fără fundație sau alt sistem de fixare, stabilizat prin propria greutate;

panou publicitar – structură provizorie folosită pentru afișarea unui mesaj publicitar;

publicitate luminoasă – publicitate realizată prin corpuri luminoase, afișe sau panouri luminate printr-o sursă de lumină amplasată astfel încât să asigure iluminarea afișului, panoului ori corpului publicitar;

publicitate stradală (outdoor) – publicitate efectuată în spații deschise, în exteriorul clădirilor;

publicitate temporară – publicitate realizată cu ocazia unor evenimente, manifestații culturale sau sportive, precum și pentru acțiuni de promovare de produse sau activități;

reclamă publicitară – activitatea și inscripția cu rol de a atenționa sau de a convinge publicul de calitatea unui serviciu, a unui produs sau a unei idei;

steag publicitar – piesă de stofă, pânză sau material plastic atașată la un suport lance, catarg sau stâlp, purtând culori, embleme, simboluri sau mesaje publicitare;

structură de publicitate autoportantă – cadru suport amplasat la sol, fără fundație sau alt sistem de fixare, stabilizat prin propria greutate, pe care sunt dispuse fețe realizate din materiale ușoare de tip mesh, plasă fină, pânză și altele asemenea, pe care se află imprimate reclame și mesaje publicitare.

6. Condiții de autorizare și executare a lucrărilor

Conform **Legii 422 privind protecția monumentelor istorice**, cu completările și modificările ulterioare:

Art. 18. - (1) Monumentele istorice, zonele de protecție și zonele construite protejate, definite potrivit legii, se evidențiază în planurile de amenajare a teritoriului și în planurile urbanistice ale unităților administrativ-teritoriale.

(2) În condițiile legii și în baza avizului Ministerului Culturii și Cultelor, în scopul protejării valorilor de patrimoniu cultural ce au determinat instituirea zonei construite protejate, autoritățile publice locale pot institui servituti, pot interzice desființarea sau modificarea construcțiilor.

(3) Calitatea de monument istoric, precum și cea de zonă construită protejată, de oraș istoric sau de sat istoric se marchează printr-un însemn distinctiv amplasat de reprezentanții primăriilor pe monumentul istoric, la intrarea în zona construită protejată sau în orașul istoric ori satul istoric, după caz, în conformitate cu normele metodologice aprobate prin ordin al ministrului culturii și cultelor. Costul însemnelor distinctiv se suportă de către autoritățile publice locale.

Orice utilizare a terenurilor și conformare a clădirilor din zona PUZCP Galați, după aprobarea acestuia se va supune prevederilor Regulamentului Local de Urbanism aferent Planului Urbanistic Zonal Zone Protejate Construite ale municipiului Galați.

Lucrările de construire, reconstruire, extindere, reparare, consolidare, protejare, restaurare, conservare, precum și orice alte lucrări, indiferent de valoarea lor, care urmează să fie efectuate la construcții reprezentând monumente istorice, inclusiv la cele din zonele lor de protecție, stabilite conform legii, se pot realiza numai în baza unei autorizații de construire.

Orice intervenții asupra fondului construit intră sub incidența **Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții** cu modificările ulterioare.

1) **Autorizația de construire** constituie actul final de autoritate al administrației publice locale pe baza căruia este permisă executarea lucrărilor de construcții corespunzător măsurilor prevăzute de lege referitoare la amplasarea, conceperea, realizarea, exploatarea și postutilizarea construcțiilor.

(2) Autorizația de construire se emite în baza documentației pentru autorizarea executării lucrărilor de construcții, elaborată în condițiile prezentei legi, în temeiul și cu respectarea prevederilor documentațiilor de urbanism, avizate și aprobate potrivit legii.

Documentația tehnică – D.T. pentru autorizarea executării lucrărilor de construcții se elaborează de proiectanți autorizați, persoane fizice sau juridice.

Elaborarea expertizelor tehnice, a proiectelor de consolidare, restaurare, verificarea tehnică a proiectelor și dirigentarea lucrărilor care urmează să fie efectuate la construcții reprezentând monumente istorice, inclusiv la cele din zonele lor de protecție, se efectuează de către experți și/sau specialiști atestați de către Ministerul Culturii, cu respectarea exigențelor specifice domeniului monumentelor istorice și a cerințelor privind calitatea lucrărilor în construcții.

Emite avizele necesare în vederea eliberării autorizațiilor de construire pentru lucrările și intervențiile asupra monumentelor istorice clasate în grupa A și în zona de protecție a acestora se fac cu avizul Ministerul Culturii, prin **Directia pentru Cultura a județului Galați**.

Avizele pentru intervenții asupra imobilelor situate în zonele de protecție a monumentelor istorice și în zonele construite protejate sunt eliberate de Ministerul Culturii și Patrimoniului Național.

Aprobarea executării lucrărilor pentru amplasarea mijloacelor de publicitate se realizează prin autorizația de construire, emisă în condițiile Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Publicitatea este permisă atât pe domeniul public sau privat al statului și al unității administrativ-teritoriale, cât și pe proprietatea privată a persoanelor fizice sau juridice, cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

Art. 4, alin. 1. Legea Nr. 185/2013 privind amplasarea și autorizarea mijloacelor de publicitate, M.Of. nr. 405 din 5.7.2013

Sanțiuni

Conform **Legii 422 privind protecția monumentelor istorice**, cu completările și modificările ulterioare:

Art. 54. - (1) Desființarea neautorizată, distrugerea parțială sau totală, exproprierea fără avizul Ministerului Culturii și Cultelor, degradarea, precum și profanarea monumentelor istorice constituie infracțiuni și se sancționează conform legii.

(2) În toate cazurile prevăzute la alin. (1) făptuitorul este obligat la recuperarea materialului degradat și la reconstituirea monumentului sau a părților de monument lezate, conform avizelor prevăzute de prezenta lege.

Art. 55. - (1) Constituie contravenții la regimul de protejare a monumentelor istorice următoarele fapte, dacă, potrivit legii, nu constituie infracțiuni:

a) executarea de lucrări asupra unui imobil după declanșarea procedurii de clasare sau asupra unui monument istoric, fără avizul Ministerului Culturii și Cultelor;

b) încălcarea de către proprietar sau de către titularul dreptului de administrare a unui monument istoric a obligațiilor prevăzute la art. 36;

c) nevirarea contravalorii timbrului monumentelor istorice, precum și a taxelor și tarifelor prevăzute de prezenta lege;

d) organizarea manifestărilor prevăzute la art. 9 alin. (5) și (6), în lipsa acordului autorității competente;

e) neprecizarea în certificatul de urbanism a necesității obținerii avizului Ministerului Culturii și Cultelor sau a serviciilor deconcentrate ale acestuia, după caz, pentru lucrările propuse la monumente istorice în zona de protecție a acestora ori în zonele protejate;

f) eliberarea autorizațiilor de construire sau de desființare pentru lucrări la monumente istorice în zonele protejate, fără avizul Ministerului Culturii și Cultelor ori al serviciilor deconcentrate, după caz.

**PLAN DE MĂSURI PRIVIND CONSERVAREA ȘI REABILITAREA
ZONELOR CONSTRUITE PROTEJATE**

Cuprins:

- I. **SCOPUL ȘI OBIECTIVELE PLANULUI URBANISTIC ZONAL PENTRU ZONELE CONSTRUITE PROTEJATE ALE MUNICIPIULUI GALATI**
  - 1. Fondul construit și utilizarea terenurilor
  - 2. Spații plantate, terenuri pentru agrement și pentru sport
  - 3. Căi de comunicație și transport
  - 4. Echipare tehnico-edilitară
  - 5. Protejarea zonelor cu valoare de patrimoniu

- II. **PLAN DE MĂSURI PRIVIND CONSERVAREA ȘI REABILITAREA ZONELOR CONSTRUITE PROTEJATE - tabel sinteza**

PLAN DE MĂSURI PRIVIND CONSERVAREA ȘI REABILITAREA ZONELOR CONSTRUIE PROTEJATE

I. SCOPUL ȘI OBIECTIVELE PLANULUI URBANISTIC ZONAL PENTRU ZONELE CONSTRUIE PROTEJATE ALE MUNICIPIULUI GALATI

Scopul Planului Urbanistic Zonal pentru zonele protejate ale municipiului Galați a constă în delimitarea zonelor construite protejate ale municipiului Galați care cuprind valorilor istorice urbanistice și arhitecturale, precum și determinarea modalităților de protecție ale acestora prin instituirea de reguli urbanistice care sa conduca la un mod de construire adecvat si coerent.

În ansamblul orașului, zonele construite protejate dețin rolului de catalizator pentru dezvoltarea urbană, teritorială și regională, conferind acestuia identitate și specificitate. Din aceste motive integrarea măsurilor de protecție și de valorificare a zonelor construite protejate în ansamblul strategiei de dezvoltare a municipiului este condiția primordială pentru eficiența strategiei de dezvoltare la nivelul municipiului.

Măsurile de protecție au în vedere valorile de patrimoniu construit – monumetele istorice clasate atât individual cât și la nivelul ansamblului urban din care fac parte. In acest sens, protejarea patrimoniului din ariile delimitate cuprinde trei nivele de protecție:

- Păstrarea și ameliorarea cadrului natural al monumentelor clasate, prin înlăturarea și/sau diminuarea factorilor perturbatori;
- Păstrarea și ameliorarea cadrului arhitectural – urbanistic al monumentelor și ansamblului protejat prin modul de construire adiacent sau pe același amplasament (in cazul dispariției acestora);
- Păstrarea și valorificarea potențialului peisagistic.

Obiectivele de dezvoltare și protejare propuse prin PUZCP Galați și măsurile de intervenție se structurează pe următoarele domenii:

1. Fondul construit și utilizarea terenurilor
2. Spații plantate, terenuri pentru agrement și pentru sport
3. Căi de comunicație și transport
4. Echipare tehnico-edilitară
5. Protejarea zonelor cu valoare de patrimoniu.

1. Fondul construit și utilizarea terenurilor

Analiza fondului construit a evidențiat următoarele **disfuncționalități**:

- Există clădiri valoroase din punct de vedere istoric și ambiental care sunt părăsite și sunt într-un stadiu avansat de uzură;
- Unele încercări de reabilitare a unor clădiri sunt improprii: forme și materiale (desființarea coșurilor de fum, modificarea caracteristicilor parterelor, modificarea formei și materialelor învelitorilor fără a păstra spiritul și expresivitatea clădirilor originale);
- Modificarea spațiilor comerciale din parterul clădirilor din ansamblurile protejate în sensul de a înființa vitrine și accese într-o manieră care nu respectă comerțul tradițional/original;
- Prezența necorespunzătoare și vizibilitatea din spațiile publice a unor elemente specifice echipării edilitare;

- Înlocuire împrejuririlor tradiționale și transparente (fier forjat) cu unele improprii opace sau improvizate (tablă, PAL etc.);
- Există inserții de clădiri care nu respectă caracteristicile parcellarului, a volumului construit, a materialelor și a culorilor;
- Reclamele promovate sunt neadecvate: panouri, banere, care obturează perspective interesante, firme neadecvate etc;
- Hotelul Dunarea care este un important reper la nivelul zonei centrale este nemodernizat are finisajele învechite iar numărul de locuri de parcare este deficitar;
- Amenajare necorespunzătoare cu mobilier urban și întreținerea necorespunzătoare a spațiilor publice;
- Întreținere necorespunzătoare a unui număr mare de construcții cu valoare de patrimoniu sau valoare ambientală situate în zona centrală;
- Inserții noi în fondul construit lipsite de calitate arhitecturale;
- Centrul comercial și alte câteva clădiri au o volumetrie masivă care intră în contradicție cu ritmul, regimul de înălțime și materialele zonei construite protejate din care fac parte;
- Tendința de îndesire a fondului construit cu construcții fără valoare și scăderea gradului de confort al zonei.
- Lipsa funcțiilor și dotărilor atractive în zona centrală;
- Există terenuri neamenajate și nevalorificate în partea de est a zonei centrale; Betonarea/asfaltarea majorității suprafețelor pietonalelor, inclusiv a trotuarelor;
- Spațiile publice, atât cele libere cât și spațiile verzi publice sunt neamenajate corespunzător.

OBIECTIVE:

1.1. Creșterea atractivității zonelor protejate prin dinamizarea activităților urbane

1.2. Strada Domnească- ax cultural pentru Galați

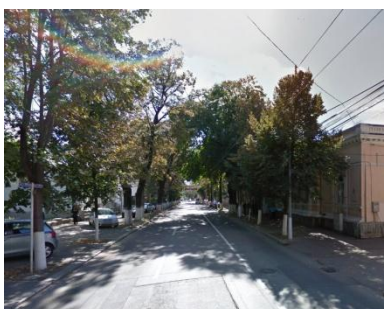
1.3. Creșterea valorii urbane a zonelor protejate prin amenajarea spațiilor publice

1.4. Reactivarea socio-culturală și economică a zonei portuare

1.5. Dezvoltarea legăturii dintre zona centrală și faleză

1.6. Crearea unui fond construit de calitate ridicată

MĂSURI:

Obiectiv:

1.1. Creșterea atractivității zonelor protejate prin dinamizarea activităților urbane

Măsuri:

- 1.1.1. Specializarea străzilor, prin predominanța utilizării parterelor, fie pentru comerț de obiecte de artă, bijuterii și hand made, fie pentru cafenele, ceainării, mici restaurante specializate, pensiuni, cluburi, sedii ale unor asociații etc.
- 1.1.2. Evidențierea unui caracter specific în orientarea funcțiunilor și amenajărilor spațiului public pentru fiecare din cele patru ansambluri urbane: Str. Domnească, Mihai Bravu, Eroilor, Nicolae Bălcescu.
- 1.1.3. Reabilitarea și reamenajarea Grădinii de Vară prin deschiderea și valorificarea spațiului public adiacent, ocupat în prezent de chioșcuri, construcții provizorii și de parcaje spontane.
- 1.1.4. Încurajarea comerțului tradițional pe strada Domnească – parter cu comerț și alimentație publică pentru sporirea atractivității turistice (regim de extindere a teraselor comerciale și a alimentației publice care se deschid în spațiul public cu maxim 10 mese), buticuri specializate.
- 1.1.5. Extinderea vadurilor comerciale prin utilizarea pentru funcțiuni atractive pentru turism (ex.: pensiuni) a curților clădirilor, a subsolurilor și a mansardelor.
- 1.1.6. Dezvoltarea unor activități atractive pe durata întregii zile atât pentru locuitori cât și pentru turiști: promenade, sport, agrement, comerț, servicii etc..
- 1.1.7. Realizarea și menținerea unei diversități a ofertei de activități, cum ar fi: pietonale, promenade, locuri de joacă pentru copii, comerț, spectacole, sport, agrement, spații verzi amenajate.
- 1.1.8. Interzicerea activităților incompatibile cu zona de centru istoric a municipiului (ex. Producția de materiale de construcție etc.).
- 1.1.9. Înlocuirea treptată a activităților de depozitare en gros din zona de port a centrului istoric cu activități culturale, comerț și servicii, inclusiv parking pentru zona istorică.

1.2. Strada Domnească - ax cultural pentru Galați

Măsuri:

- 1.2.1. Crearea unui spațiu public unitar pe tot cuprinsul străzii prin amenajarea trotuarelor, spațiilor adiacente clădirilor publice, incintelor vizibile din spațiul public, a plantațiilor de aliniament, a iluminatului public, amplasarea de mobilier urban
- 1.2.2. Controlul strict asupra construirii/refacerii/ extinderii/modernizării fondului construit al *Ansamblului urban Str. Domnească* astfel încât să se obțină o imagine cât mai autentică și având valoare estetică ridicată.
- 1.2.3. Punerea în valoare a clădirilor de patrimoniu prin reabilitarea fondului construit, utilizarea acestora preponderent pentru interes public și cu deosebire pentru funcțiuni culturale sau de educație de interes municipal.
- 1.2.4. Organizarea de evenimente culturale în spațiul public al străzii sau a parcurilor și scuarurilor existente de-a lungul său.
- 1.2.5. Declararea zonei străzii Domnească ca zonă prioritară de intervenții, conform *Legii 153/2011 privind măsuri de creștere a calității arhitectural-ambientale a clădirilor și alocarea de fonduri cu precădere pentru refacerea fondului construit aflat în patrimoniul public/privat al municipiului.*

1.3. Creșterea valorii urbane a zonelor protejate prin amenajarea spațiilor publice

Măsuri:

- 1.3.1. Refacerea amenajărilor spațiilor publice de tip piațetă sau scuar conform unei concepții unitare pentru întreaga zonă centrală protejată Strada Domnească.
- 1.3.2. Amenajarea terenurilor neconstruite dintre clădiri și a spațiilor dintre blocuri pe baza unor proiecte de amenajare peisagistică care să utilizeze eficient terenurile în scopul creării unor spații de odihnă, plimbare, joacă pentru copii și care să ridice valoarea estetică a spațiilor respective.
- 1.3.3. Amenajarea traseului pietonal major pe Str. Domnească, de la Grădina Publică până la faleză prin utilizarea mobilierului urban, iluminat, pavaje, signalistică, plantații astfel încât să se realizeze un traseu atractiv prin calitate estetică și specificitate.

1.4. Reactivarea socio-culturală și economică a zonei portuare

Măsuri:

- 1.4.1. Amenajarea coerentă a întregului chei, astfel încât pietonii să poată parcurge un traseu cursiv pe malul apei între Palatul Navigației și Pescăriile Statului.
- 1.4.2. Amenajarea zonei de îmbarcare și debarcare din fața Palatului Navigației;
- 1.4.3. Creșterea gradului de atractivitate a portului prin încurajarea dezvoltării serviciilor și alimentației publice prin pontoane amplasate pe apă, de-a lungul cheiului;
- 1.4.4. Amenajarea unei piațete publice în incinta Halelor Pescăriilor Statului, ca punct terminus al traseului pietonal de pe chei;
- 1.4.5. Redescoperirea și refuncționalizarea vechii căi ferate existente de-a lungul cheiului în scop turistic.

1.5. Dezvoltarea legăturii dintre zona centrală și faleză

Măsuri:

- 1.5.1. Amenajarea pietonalului din dreptul blocurilor P într-o manieră unitară cu pietonalul de pe Str. Domnească și promenada de pe faleză
- 1.5.2. Restructurarea circulației din scuarul La Elice astfel încât să se acorde mai mult spațiu fluent pentru pietoni în traseul de pe Str. Domnească spre faleză.
- 1.5.3. Amenajarea acceselor spre Faleza Inferioară, realizarea unor modalități alternative de coborârea a taluzului: lift, scări rulante, rampe cu pantă mică, în funcție de condițiile impuse de stabilitatea terenului.
- 1.5.4. Asigurarea unui spațiu pietonal extins în anumite zile prin blocarea circulației auto astfel încât să se poată organiza evenimente social- culturale de mai mare amploare în spațiul public aparținând zonei centrale și falezei.

1.6. Crearea unui fond construit de calitate ridicată

Măsuri:

- 1.6.1. Înlocuirea/asanarea fondului construit de slabă calitate.
- 1.6.2. Demolarea construcțiilor parazitare/provizorii: depozite, chioșcuri, magazii, garaje, anexe situate pe domeniul public sau vizibile din zonele accesibile public.
- 1.6.3. Refacerea fațadelor clădirilor noi ce participă la zona protejată în acord cu fondul construit existent: respectarea ritmului, tipologiei golurilor, materiale de finisaj, învelitori, regim de înălțime exprimat;
- 1.6.4. La construcțiile noi se va respecta cu strictețe regulamentul de construire și se va urmări evitarea paștelor arhitecturale sau a inserțiilor moderne de slabă calitate estetică.

2. Spații plantate, terenuri pentru agrement și pentru sport

În zonele delimitate sunt situate spații verzi de tip parc, grădină publică, scuaruri și piațete, terenuri amenajate pentru sport și agrement, spații verzi dintre blocuri de locuit, precum și terenuri neconstruite care au fost invadate de vegetație. Disfuncționalitățile generale evidențiate de studiiile asupra spațiilor verzi sunt următoarele:

- Intretinerea necorespunzătoare a spațiilor verzi, zonelor cu specificitate (elemente de artă, locuri de joacă pentru copii, spații de loisir pentru tineri/varstnici), a aleilor de acces și de promenadă, a dalajelor, a împrejmuirilor și a echipamentelor tehnico-edilitare;
- Intretinere necorespunzătoare a bazei sportive Ancora și a poligonului auto;
- Lipsa unei perdele de protecție către zona de triaj;
- Spațiilor verzi amenajate aflate în stare de degradare;
- Spații verzi neamenajate sau abandonate.

OBIECTIVE:

- 2.1. Protejarea, amenajarea și reabilitarea spațiilor verzi publice de tip parc sau grădină**
- 2.2. Amenajarea scuarurilor, piațelor și spațiilor libere de lângă clădirile publice**
- 2.3. Amenajarea spațiilor verzi din zona de locuințe**
- 2.4. Extinderea plantațiilor de aliniament și a celor cu rol de protecție**
- 2.5. Amenajarea de noi spații verzi plantate**
- 2.6. Protejarea și întreținerea spațiilor verzi existente**

MĂSURI:

2.1. Protejarea, amenajarea și reabilitarea spațiilor verzi publice de tip parc sau grădină

Măsuri:

2.1.1. Reamenajarea parcului din vecinătatea redacției “Viata Liberă” prin:

- amenajarea peisagistică cu micșorarea suprafeței mineralizate;
- înnierbarea terenului și amenajarea spațiului liber;
- mascarea calcanelor de pe laturile posterioare și laterale ale parcului (închiderea față de vecinătăți) prin dublarea cu gard viu, pergole, plante cățărătoare;
- reconfigurarea aleilor pietonale de acces;
- revizuirea plantației înalte, redarea vizibilității parcului din spațiul public, plantarea de arbori și arbusti de talie medie;
- agrementarea spațiilor verzi cu ronduri de flori și plante decorative;
- amenajarea cu mobilier urban: bănci, corpuri de iluminat, pergole etc.

2.2. Amenajarea scuarurilor, piațelor și spațiilor libere de lângă clădirile publice

Măsuri:

- 2.2.1. Amenajarea peisagistică unitară a piațetelor și scuarurilor de lângă clădirile publice de pe Strada Domnească: piațeta de lângă și din fața Shopping Center Winmarkt, scuar lângă Teatrul Dramatic, scuar în fața Regionalei CFR (Casa Lambrinidi).
- 2.2.2. Reamenajare incintei Palatului Episcopal.
- 2.2.3. Amenajarea peisagistică a spațiului de lângă fostul Consulat Cehoslovac (Consiliul Județean).

- 2.2.4. Amenajarea peisagistică a spațiilor verzi odată cu întreaga piațetă *Spicul* (de la intersecția Str. Domnească cu Str. Navelor și Str. Brăilei) și punerea în valoare a statuii lui Costache Negri.
- 2.2.5. Reabilitarea spațiului public – piața dintre Biserica Greacă și Muzeul de Istorie.

2.3. Amenajarea spațiilor verzi din zona de locuințe

Măsuri:

- 2.3.1. Amenajarea promenadei și a spațiilor verzi de pe aleea pietonală de lângă blocurile P, într-o manieră unitară cu scuarul *La Elice*.
- 2.3.2. Reamenajarea spațiilor verzi adiacente blocurilor de locuit.
- 2.3.3. Amenajarea de către proprietarii imobilelor a curților de fațadă vizibile din spațiul public.
- 2.3.4. Agrementarea copertinelor, teraselor și a pergolelor din beton ale parterelor comerciale din zonele locuintelor colective cu elemente de amenajare peisageră – vegetație cățăărătoare;
- 2.3.5. Punerea în valoare a monumentelor istorice prin amenajarea peisageră a incintelor în care acestea se află.

2.4. Extinderea plantațiilor de aliniament și a celor cu rol de protecție

Măsuri:

- 2.4.1. Completarea plantațiilor de aliniament pe Strada Domnească, Strada Mihai Bravu, Strada Gării cu esențe de arbori adecvate celor existente (stejari, frasin, paltini, platani, tei); plantări de tei pentru refacerea ambianței vegetale istorice pe Strada Domnească.
- 2.4.2. Realizarea de plantații de aliniament pe străzile Basarabiei, Culturii, Eroilor, Al. Ioan. Cuza.
- 2.4.3. Refacerea perdelei verzi de protecție ce inconjoară Stadionul Portul Roșu;

2.5. Amenajarea de noi spații verzi plantate

Măsuri:

- 2.5.1. Amenajarea ca spații verzi publice intens plantate a zonelor situate la est de Str. Mihai Bravu.
- 2.5.2. Amenajarea de spații verzi publice pe terenurile libere de lângă Str. Alexandru Davila și terenurile de sport, împreună cu parcare propusă.

2.6. Reabilitarea spațiilor verzi pentru agrement și sport

Măsuri:

- 2.6.1. Reabilitarea autodromului și a bazei sportive „Ancora”;
- 2.6.2. Punerea în valoare a caracterului ambiental, polarizator- consolidare, reabilitare, întreținere- și asigurarea mentenanței complexului sportiv Portul Roșu.

2.7. Protejarea și întreținerea spațiilor verzi existente

Măsuri:

- 2.7.1. Buna întreținere a spațiilor verzi existente, dezafectarea funcțiilor incompatibile din zonele verzi sau din vecinătatea acestora și reconversie funcțională adecvată;
- 2.7.2. Inlocuirea treptată a arborilor a căror perioadă de vegetație a fost depășită;
- 2.7.3. Protejarea arborilor ornamentali (tei, salcâm, castan, arțar, mesteacăn, stejar) plantați pe spațiile verzi din domeniul public, precum și al celor plantați în aliniamente în lungul bulevardelor și străzilor, față de intervenția cu tăieri în coroana acestora, cu excepția lucrărilor de întreținere;
- 2.7.4. Utilizarea la lucrările de amenajare a materialului arboricol și floricol, adaptat climei, provenit din pepiniere și alte plantații de arbuști decorativi care, prin proprietățile lor biologice și morfologice, au o valoare estetică și ecologică și nu afectează sănătatea populației și biosistemele existente deja în zonă.
- 2.7.5. Intervențiile de natură să afecteze în măsură oarecare plantația respectivă se vor face numai pe baza unor proiecte de specialitate care urmează procedura de avizare reglementată de MCC.
- 2.7.6. Asigurarea mentenanței plantațiilor de aliniament și completarea lor acolo unde lipsește.

3. Căi de comunicație și transport

Disfuncționalități în zona de studiu:

- Lipsa unor străzi de legătură între cele existente;
- Artere majore de circulație cu număr insuficient de benzi de circulație: Str. Brăilei, Str. Basarabiei, Str. Domnească;
- Străzi cu declivități mai mari de 4%: Basarabiei, Brăilei;
- Străzi cu traseu sinuos (B-dul Marii Uniri);
- Număr insuficient de intersecții semaforizate;
- Compoziția eterogenă a traficului (procent destul de ridicat de vehicule grele);
- Lipsa amenajărilor în unele dintre stațiile de transport public (alveole, peroane);
- Trotuare cu lățime insuficientă;
- Număr insuficient de parcaje, fapt ce diminuează capacitatea de circulație, confortul și siguranța, din cauza parcării autovehiculelor pe partea carosabilă, mai ales în zonele de interes social, comercial și cultural; de asemenea, circulația pietonală este stânjenită de blocarea spațiilor publice cu autoturisme parcate;
- Caracter linear, de tranzit, al străzii Domnească; această axă majoră de circulație este percepută ca un coridor pentru fluxurile de trafic pe direcția nord - sud;
- Insuficiența zonelor pietonale, mai ales în zona falezii, a pieței și a bulevardului;
- Posibilități limitate de extindere a tramei stradale, precum și de corectare a elementelor necorespunzătoare (din cauza frontului construit).

OBIECTIVE:

3.1. Fluidizarea traficului auto

3.2. Integrarea sistemului general de transport în normele europene

3.3. Favorizarea circulației pietonale și a celei nemotorizate

MĂSURI:

3.1. Fluidizarea traficului

Măsuri:

- 3.1.1. Devierea traficului greu și de tranzit de pe Str. Domnească și redarea caracterului de spațiu polarizator;
- 3.1.2. Amplasarea de echipamente restrictive pentru a stopa parcare pe spațiul carosabil a autovehiculelor, în special pe Str. Domnească;
- 3.1.3. Limitarea și diminuarea funcțiunilor care implică un mare număr de autovehicule;
- 3.1.4. Reducerea numărului fundăturilor și a acceselor blocate - extinderea tramei stradale în zona stadion și prelungirea străzilor existente: între străzile V. Alecsandri, Al. Davilla, Basarabiei și Gării între străzile Culturii și Eroilor, cu ramificație spre străzile N. Bălcescu și Domnească, precum și între străzile Egalității și Navelor, cu legătură la Str. Domnească; între străzile Iancu Fotea și N. Bălcescu este propusă legătură și în partea de sud a zonei studiate; precum și între străzile Domnească și N. Bălcescu, creându-se astfel noi legături și între străzile N. Bălcescu și Universității; rezervarea de terenuri necesare funcționării acestora (spațiu verde, platforme și parcaje etc.);
- 3.1.5. Rezolvarea principalelor noduri rutiere pentru optimizarea relațiilor de trafic - amenajarea intersecțiilor: Traian cu Str. Eroilor și cu Str. Radu Negru, intersecțiile Străzii Domnești cu străzile: Basarabiei, Radu Negru, Brăilei, Gării, Eroilor: intersecția Str. Brăilei cu Str. Domnească, Str. Universității – Str. Logofăt Tăutu, Str. Eroilor – Str. Domnească, Str. Gării – Str. Al. I. Cuza – Str. M. Bravu, Str. Basarabiei – Str. Domnească, Str. Radu Negru – Str. Domnească, Str. Traian – Str. Radu Negru – Str. Eroilor, Str. Gării – Domnească, Str. Eroilor – Str. Domnească;
- 3.1.6. Semaforizare în regim de undă verde pe traseul străzilor: Domnească, Basarabiei, Eroilor, Brăilei;
- 3.1.7. Amenajarea unor terenuri destinate staționării vehiculelor (concesionate sau închiriate în acest scop), cu suprafață de max. 1.000 mp, construite la sol, în zone mai puțin vizibile din spațiul public - în cadrul zonei delimitate de străzile Domnească,

N. Bălcescu, Eroilor și Culturii, precum și între străzile Lahovari și Iancu Fotea, în proximitatea Str. M. Bravu, spre Str. Gării și Str. Basarabiei, în zona Str. Brăilei – Str. Domnească;

- 3.1.8. Extinderea pietonalului existent: porțiunea existentă de pe Str. Domnească, până la pasaj se va transforma în pietonal exclusiv, iar trotuarele de o parte și cealaltă a străzii își vor relua funcțiunea inițială (în prezent fiind folosite impropriu, ca parcaje).

3.2. Integrarea sistemului general de transport în normele europene

Măsuri:

- 3.2.1. Refacerea stratului de uzură al trotuarelor și înlocuirea asfaltului cu dale din piatră naturală sau artificială, cărămidă, clincher etc, realizate din elemente mici, cu rosturi de respirație naturală între ele și cu racord la construcții; reabilitarea pavajului de piatră cubică existent;
- 3.2.2. Modernizarea străzilor, aleilor și trotuarelor.
- 3.2.3. Amenajarea spațiilor publice și pietonale cu elemente de mobilier urban și vegetație care animă și conferă dinamica parcurgerii pietonale;
- 3.2.4. Întreruperea periodică a traficului auto și amenajarea pentru destinația de pietonal de week-end sau pe intervale orare, pentru punerea în valoare a vocației de axă culturală a Străzii Domnești,
- 3.2.5. Îmbunătățirea transportului în comun (mai ales a celui electric, nepoluant: tramvai, troleibuz) în vederea diminuării circulației autoturismelor (în special pe strada Domnească).
- 3.2.6. Îmbunătățirea siguranței și fluenței traficului prin dotări aferente circulației (semnalizare).

4. Echipare tehnico-edilitară

Situarea dispersată în mai multe zone ale orașului determină ca disfuncționalitățile referitoare la echiparea tehnico-edilitară să fie cele la nivel general dar cu particularitatea că vechimea construcțiilor și a ansamblului este una relativ mare. Astfel pentru *Zona istorică Strada Domnească* unde ansamblul și construcțiile sunt preponderent vechi se concentrează problemele rețelelor tehnico-edilitare. Pentru celelalte zone, problemele sunt cele de la nivelul localității. În urma analizelor au fost evidențiate următoarele **disfuncționalități**:

- Rețele de alimentare cu apă și conducte de canalizare din zona centrală au o vechime de peste 80 de ani fiind afectate de uzură; un grad mare de uzură pune în pericol calitatea apei potabile și generează pierderi de apă;
- Pierderile de apă din rețele au un impact semnificativ asupra terenului macroporos contribuind la instabilitatea sa și la afectarea stabilității construcțiilor;
- Pierderi de apă în principalele noduri hidraulice;
- Existența rețelelor cu funcționare la 6 kV ceea ce duce la pierderi de energie, în condițiile în care restul rețelei este echipat cu instalații de alimentare de 20 Kv;
- Starea tehnică necorespunzătoare a unora dintre liniile de distribuție din zonă, existând echipamente cu grad de uzură ridicat și cabluri subterane cu o vechime destul de mare; este situația numeroaselor rețele subterane urbane de joasă tensiune (220 V), relativ vechi, care au fost treptat abandonate în favoarea unor soluții provizorii de alimentare a consumatorilor aferenți - iluminat public și locuințe particulare - prin rețele aeriene de conductori torsadați. Acest lucru are impact negativ asupra esteticii urbane;

- Lungimea distribuitorilor din rețeaua de medie tensiune care ajunge la 1,5– 2 km.
- Coexistenței instalațiilor de telecomunicații cu alte instalații subterane (instalații de apă-canal) și prezența coroziunii acestora;
- Livrarea agentului termic primar către punctele termice cu parametri scăzuți, debit și temperatură mult sub parametrii normali de funcționare;
- Debranșarea utilizatorilor de la rețeaua sistemului de alimentare centralizat cu energie termică, generează dezechilibre în sistemul de alimentare cu energie termică;
- Utilizarea de surse ineficiente de producere a căldurii de către consumatorii debranșați, coroborată cu izolarea termică deficitară crează probleme de confort termic și de întreținere a construcțiilor;
- Situarea rețelelor de telecomunicații pe stâlpii de iluminat crează prejudicii asupra calității imaginii spațiului public și expune rețeaua la riscul de distrugere;

OBIECTIVE:

- 4.1. Îmbunătățirea alimentării cu apă potabilă**
- 4.2. Îmbunătățirea canalizării menajere și pluviale**
- 4.3. Asigurarea alimentării cu energie electrică a construcțiilor**
- 4.4. Dezvoltarea și modernizarea iluminatului public**
- 4.5. Asigurarea accesului în condiții optime la sistemele de telecomunicații**
- 4.6. Păstrarea și viabilizarea Sistemul de alimentare centralizată cu energie termică**
- 4.7. Asigurarea alimentării cu gaze naturale în condiții optime de utilizare și siguranță**

MĂSURI:

O măsură generală este racordarea tuturor construcțiilor la rețelele de edilitare publice.

4.1. Îmbunătățirea alimentării cu apă potabilă

Măsurile generale la nivelul localității se referă la asigurarea necesarului de apă potabilă în toate zonele la parametri de calitate și presiune necesari. Aceasta presupune îmbunătățirea procesului de filtrare a apei la Uzina de apă 2, înlocuirea echipamentelor de pompare și ridicare a presiunii. Pentru zona centrală problemele sunt legate de vechimea rețelelor.

Măsuri:

- 4.1.1. Îmbunătățirea procesului de filtrare a apei la Uzina de apă 2
- 4.1.2. Extinderea rețelelor de distribuție apă potabilă pe toată trama de străzi din zonă;
- 4.1.3. Înlocuirea tronsoanelor de rețea de alimentare cu apă cu grad avansat de uzură și cu pierderi mari de apă, cu conducte din materiale recomandate de normele din domeniu ; înlocuirea tronsoanelor de rețea de alimentare cu apă cu grad avansat de uzură și cu pierderi mari de apă, cu conducte din materiale recomandate de normele din domeniu. Tronsoanele de rețea care necesită înlocuiri sunt cele amplasate pe străzile Traian parțial, Basarabiei, Mihai Bravu, Eroilor, Nicole Bălcescu, Rizer, Unirii, Logofăt Tăutu.
- 4.1.4. Înlocuirea conductelor de apă din oțel cu conducte de apă din polietilenă, conform cu noile norme din domeniu.

4.2. Îmbunătățirea canalizării menajere și pluviale

Măsurile generale se referă la asigurarea unui sistem de evacuare și epurare a apelor uzate la nivelul întregului oraș, iar cele particulare la vechimea rețelelor și efectul asupra mediului și construcțiilor.

Măsuri:

- 4.2.1. Evacuarea apelor uzate din toate zonele delimitate se va realiza în sistem unitar;
- 4.2.2. Înlocuirea tronsoanelor cu grad mare de uzură, precum și înlocuirea tronsoanelor cu secțiunea canalelor subdimensionată în raport cu noile debite;
- 4.2.3. Dirijarea apelor pluviale prin sistematizarea verticală a terenului către gurile de scurgere și mai departe în rețeaua de canalizare;
- 4.2.4. Echiparea cu rețele de apă potabilă și canalizare ape uzate a străzilor Castrul Roman și Garofiței, din zona Barboși – Tirighina, zona care face parte din ansamblul zonelor cu construcții protejate.

4.3. Asigurarea alimentării cu energie electrică a construcțiilor

Măsuri:

- 4.3.1. Zona centrală a Municipiului Galați, este echipată corespunzător cu rețele de alimentare cu energie electrică, în ultimii ani fiind efectuate mai multe lucrări de modernizare a acestor rețele. Este necesară continuarea lucrărilor de mentenanță și modernizare.
- 4.3.2. Trecerea etapizată la tensiunea de 20 kV a echipamentelor care funcționează la tensiuni de 6 kV, pentru reducerea pierderilor de energie electrică, și reducerea emisiilor poluante.
- 4.3.3. Modernizarea echipamentelor electrice vechi sau cu grad mare de uzură prin înlocuirea treptată a transformatoarelor de MT/JT și reducerea lungimii liniilor de distribuție.
- 4.3.4. Amplasarea subterană ori, după caz, în incinte sau în nișele construcțiilor, a echipamentelor tehnice care fac parte din sistemul de alimentare cu energie electrică
- 4.3.5. Asigurarea respectării zonelor de protecție și siguranță conform Normativelor tehnice, și a tuturor prevederilor legale, a standardelor și prescripțiilor privind proiectarea și execuția rețelelor electrice de distribuție.

4.4. Dezvoltarea și modernizarea iluminatului public

Măsuri:

- 4.4.1. Realizarea unui proiect prin care să se asigure un iluminat public unitar pe Strada Domnească care să corespundă atât parametrilor tehnici necesari cât și calității sale de zonă istorică protejată.
- 4.4.2. Punerea în valoare prin iluminat a clădirilor publice cu valoare arhitecturală: Muzeul de Artă, Teatrul Dramatic, Prefectura, Universitatea Dunărea de Jos, Palatul copiilor, Pescăriile Statului s.a.
- 4.4.3. Realizarea de proiecte de iluminat concomitent cu proiectele de amenajare a spațiilor publice- Scuarul La Elice, aleea Domnească (blocurile P4-P12), intersecția Bd. Brăilei cu Str. Domnească, intersecția Str. Universității cu Str. Domnească.
- 4.4.4. Amenajarea spațiilor verzi din partea de est a Zonei Strada Domnească concomitent cu realizarea proiectelor de iluminat.

4.5. Asigurarea accesului în condiții optime la sistemele de telecomunicații

Măsuri:

- 4.5.1. Pozarea rețelelor de telecomunicații în canalizație subterană pentru protejarea rețelelor și înlăturarea aspectelor inestetice create de aglomerarea cablurilor pe stâlpii de iluminat.
- 4.5.2. Dezvoltarea și modernizarea rețelelor de telecomunicații prin creșterea ponderii cablurilor telefonice cu fibră optică.

4.6. Asigurarea alimentării cu energie termică a construcțiilor

Din punct de vedere al alimentării cu energie termică și gaze naturale, zona centrală a municipiului Galați este bine structurată, aceasta beneficiind de mai multe posibilități de a satisface necesarul de căldură și apă caldă al populației. Pentru satisfacerea consumatorilor racordați la sistemul de alimentare centralizat cu energie termică, sunt necesare **măsurile**:

- 4.6.1. Livrarea agentului termic primar către punctele termice cu debitul și temperatura conform parametrilor normali de funcționare a circuitului primar al acestui sistem.
- 4.6.2. Pentru eficientizarea sistemului centralizat de alimentare cu energie termică este necesar ca pe circuitul secundar (puncte termice și rețele de distribuție a agentului termic secundar) să se realizeze următoarele:
  - să se continue lucrările de modernizare a punctelor termice, lucrări ce constau în înlocuirea utilajelor existente cu utilaje noi performante cu fiabilitate ridicată, compatibile cu realizarea unor consumuri energetice reduse, nepoluante;
  - modernizarea rețelelor termice (încălzire, apa caldă de consum și recirculație) ce constă în redimensionarea și înlocuirea rețelelor termice actuale cu țevă din oțel preizolată termic cu spumă poliuretanică și manta din PVC.
- 4.6.3. Având în vedere faptul că cogenerarea este o soluție utilizată cu succes în lume, prin randamentul mare pe care îl are față de folosirea separată a combustibililor pentru obținerea energiei electrice și termice, este recomandat ca și în cazul Municipiului Galați să se mențină în funcțiune sistemul de alimentare centralizat cu energie termică, prin măsuri de eficientizare a acestui sistem. Conform Directivelor Europene se recomandă ca noile imobile și cele care se reabilitează să fie alimentate cu energie termică și apă caldă de consum din cadrul sistemului de alimentare centralizat cu energie termică, existent în localitate.
- 4.6.4. Se recomandă de asemenea utilizarea surselor regenerabile de energie pentru asigurarea încălzirii noilor clădiri și a celor care se reabilitează.

- 4.6.5. Este necesară continuarea programului de creștere a performanței termoenergetice globale a clădirilor, atât a celor de locuit de tip condominiu cât și a clădirilor cu altă funcțiune decât locuirea, în conformitate cu prevederile *Legii nr. 372/2005 privind performanța energetică a clădirilor*.

4.7. Asigurarea alimentării cu gaze naturale în condiții optime de utilizare și siguranță

În zona centrului istoric al Municipiului Galați sunt amplasate 4 SRS care alimentează cu gaze naturale consumatorii atât pentru asigurarea încălzirii, a apei calde de consum cât și pentru prepararea hranei.

Măsuri:

- 4.7.1. Pentru conductele de repartiție (medie presiune – între 6 și 2 bar) și distribuție (redușă presiune - sub 2 bar) a gazelor naturale este necesar să se respecte prevederile Normelor tehnice pentru proiectarea, executarea și exploatarea sistemelor de alimentare cu gaze naturale NTPEE 2008, aprobate prin Ordinul președintelui ANRE nr. 5/2009 și publicate în MO 255 bis / 16.04.2009.
- 4.7.2. Înlocuirea conductelor existente din oțel cu conducte din polietilenă și cartografierea lor, inclusiv pe suport magnetic pentru a fi posibilă informarea rapidă a solicitanților, remedierea avariilor, branșarea noilor consumatori, extinderea rețelelor, reechilibrarea lor etc.
- 4.7.3. Activități continue de întreținere și înlocuire a rețelelor de repartiție și distribuție pentru asigurarea unor condiții de siguranță în funcționare.

5. Protejarea zonelor cu valoare de patrimoniu

Prin Regulamentul de urbanism aferent acestui PUZ s-au stabilit condițiile obligatorii în care se poate construi în cadrul zonelor protejate delimitate precum și tipurile de intervenții care sunt necesare/posibile asupra valorilor de patrimoniu. Scopul regulamentului este de a contribui la protejarea și conservarea fondului construit de patrimoniu, precum și punerea sa în valoare prin cadrul construit creat. Astfel, prima condiție pentru protejarea zonelor cu valoare de patrimoniu este respectarea regulamentului de construire stabilit prin PUZCP Galați.

OBIECTIVE:

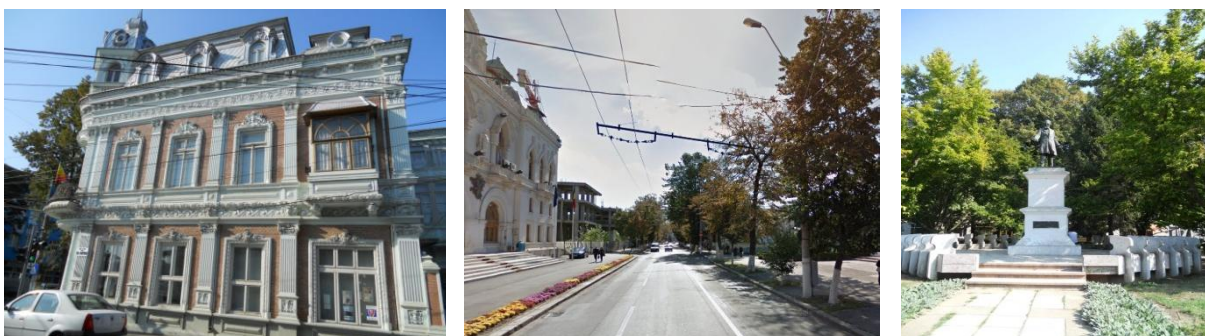
5.1. Protejarea, conservarea și valorificarea fondului construit de patrimoniu și a celui cu valoare ambientală

5.2. Reconstituirea autenticității zonei construite protejate a Municipiului Galați și îmbunătățirea calității spațiului urban rezultat

5.3. Valorificarea patrimoniului construit prin intervenții asupra spațiului public

5.4. Igienizarea și reabilitarea zonei protejate prin restaurarea, conservarea și reabilitarea construcțiilor existente valoroase

5.5. Menținerea și promovarea funcțiilor compatibile zonei protejate și de protecție

MĂSURI:

Obiectiv:

5.1. Protejarea, conservarea și valorificarea fondului construit de patrimoniu și a celui cu valoare ambientală

Măsuri operative cu caracter de obligativitate introduse în Regulamentul local al PUZCP Galați:

- 5.1.1. În cazul oricărei intervenții pe suprafețele urbane ale zonei construite protejate și în zonele cu potențial arheologic, de la amplasarea unor rețele edilitare sau modernizarea străzilor până la realizarea unor investiții (clădiri sau ansambluri) este obligatorie descărcarea de sarcina arheologică.
- 5.1.2. Orice tip de intervenție în zonele construite protejate va fi fundamentată printr-un studiu istoric, întocmit de un specialist sau expert atestat de MCC, avizat de forurile competente din structura MCC.
- 5.1.3. În zona construită protejată sunt admise doar următoarele categorii de intervenții:
  - intervenții de conservare/restaurare a imobilelor
  - intervenții de restaurare și îmbunătățire a stării de conservare a fondului construit
  - intervenții de asanare – dezvoltare a imobilelor
  - intervenții de conservare – restaurare a fațadelor
  - intervenții de restructurare a fondului construit și de integrare în valorile culturale ale zonei învecinate
  - intervenții de restructurare urbană și de integrare în valorile culturale ale zonelor învecinate.
- 5.1.4. În zona construită protejată nu se admit modificări ale următoarelor elemente:
  - trama stradală – cu excepția intervențiilor destinate accesibilizării parcelelor.
  - parcelarul – cu excepția situațiilor în care nu se poate rezolva funcțional sau structural intervenția asupra imobilului; la schimbarea parcelării se respectă cel puțin următoarele condiții: conservarea elementelor cu valoare semnificativă identificate; conservarea tipologiei de construire specifică parcelarului și zonei cu care se învecinează; conservarea unei informații minimale referitoare la structura parcelarului care urmează să fie modificat;
  - relația dintre diferitele spații urbane (spații construite, spații libere, spații plantate);
  - forma și aspectul edificiilor (interioară și exterioară) definite de structura, volumul, stilul, modul de construire, materialele, culoarea și decorația lor;
  - relația dintre Z.C.P. și împrejurimile lor artificiale sau naturale;

- 5.1.5. Adecvarea funcțiunilor din ZCP la caracterul istoric al zonei și la caracterul clădirilor și interzicerea activităților necompatibile cu statutului de zonă protejată, a celor poluante și a celor cu risc tehnologic
- 5.1.6. Interzicerea agresiunii vizuale asupra clădirilor cauzată de obturarea sau distorsionarea câmpului de percepere a ansamblurilor de arhitectură sau a imaginii arhitecturale a fațadelor, prin amplasarea pe fațadele clădirilor sau pe construcțiile specializate de susținere a următoarelor echipamente vizibile din zonele accesibile public: aparate de aer condiționat, antene, contoare, cablaje, puncte de transformare, coșuri de fum sau de ventilație, precum și a panourilor publicitare și de afișaj indiferent de dimensiunea și modalitatea lor de montare.
- 5.1.7. Intervențiile asupra clădirilor existente vor respecta elementele compoziționale și decorative ale fațadelor, neadmițându-se înlocuirea tâmplăriei de lemn, feroneria aferentă, înlocuirea tencuiei istorice, a profilaturilor și a decorațiilor. Nu se admite înlocuirea tipului de acoperire și învelitoare.
- 5.1.8. Delimitarea spre stradă a proprietăților se va face cu garduri ce permit vizibilitatea în curțile interioare și al căror soclu, în cazul în care este opac, nu va fi mai înalt de 60 cm măsurăți de la nivelul trotuarului sau al terenului. În cazuri bine justificate, se acceptă spre stradă și garduri opace cu condiția ca acestea să continue arhitectura casei.
- 5.1.9. Elementele de signalistică (firme comerciale, reclame, plăci comemorative, panouri sau plăci de informație, indicatoare de circulație etc.) vor fi proiectate de persoane competente și vor respecta condițiile poziționării, materialelor și dimensiunilor prevăzute în regulamentul de urbanism, astfel încât să nu agreseze caracterul general al construcției și să nu obtureze unghiurile de vedere spre monumente.
- 5.1.10. Orice construcție nouă sau intervenție de extindere asupra unei construcții existente va respecta organizația spațială existentă și în special scara și mărimea lotului.

5.2. Reconstituirea autenticității zonei construite protejate a Municipiului Galați și îmbunătățirea calității spațiului urban rezultat

Măsuri:

- 5.2.1. Desființarea construcțiilor parazite (construcții provizorii, anexe gospodărești) vizibile din spațiul public;
- 5.2.2. Refacerea stratului de uzură ale trotuarelor și înlocuirea asfaltului cu dale din piatră naturală sau artificială, cărămidă, clincher etc, realizate din elemente mici, cu rosturi de respirație naturală între ele și cu racord la construcții;
- 5.2.3. Refacerea plantațiilor de aliniament – Str. Domnească, stradă cu arbori monumentali (tei, salcam, salcie etc) - în funcție de dimensiunile și profilul străzii;
- 5.2.4. Refacerea elementelor de fațadă (grilaje, balcoane, cornișe, frontoane etc) așa cum au fost inițial, refăcute după documentarul imobilului;
- 5.2.5. Amenajarea spațiilor publice și a circulațiilor pietonale cu elemente de mobilier urban și vegetație care animă și dinamizează parcursul pietonal;
- 5.2.6. Refacerea împrejmuirilor inițiale, transparente sau semitransparente;
- 5.2.7. Utilizarea materialelor de construcție tradiționale în culori naturale sau pastelate-tonuri de ocru, sienna, bej, alb;
- 5.2.8. Construcțiile noi vor respecta amplasarea în interiorul parcelei, înălțimea la cornișă, ritmul de plin -gol, tipul de tâmplărie, învelitoarea și materialele de finisaj ale fațadelor exprimate în construcțiile dominante în zir/sir din care fac parte.

5.3. Valorificarea patrimoniului construit prin intervenții asupra spațiului public

Măsuri:

- 5.3.1. Evidențierea punctelor de belvedere existente sau nou propuse către obiectivele turistice, monumente cu valoare de patrimoniu, edificii istorice, zona falezei, prin decongestionarea spațiului accesibil public, prin desființarea construcțiilor parazite și prin mascarea și/sau îngroparea echipamentelor tehnico-edilitare vizibile din spațiul public.
- 5.3.2. Marcarea diferitelor delimitări funcționale (pietonal, carosabil, parcaje ș.a.), modul de distribuție și de amplasarea echipamentului și mobilierului urban, precum și pentru realizarea de detalii referitoare la cromatica, textura, materialele, gabaritele sau formele, propuse pentru realizarea pavimentului sau a elementelor de mobilier urban se vor face în baza unor documentări care să fie supuse consultării Direcției Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Național Galați.
- 5.3.3. Conservarea, restaurarea sau recrearea spațiilor recenzate ca având vocație de spații plantate clasate, conform cu legislația în vigoare;
- 5.3.4. Reabilitarea Monumentului Eroilor de vis-a-vis de Prefectură și reamenajarea piațetei din fața Prefecturii și Teatrului Național prin tratarea unitară și crearea unei imagini coerente de ansamblu;

5.4. Igienizarea și reabilitarea zonei protejate prin restaurarea, conservarea și reabilitarea construcțiilor existente valoroase

Măsuri:

- 5.4.1. Refacerea autenticității patrimoniului construit prin refacerea elementelor de fațadă, a modului de împărțire și funcționare a tâmplăriei, a învelitorilor, exprimarea materialelor tradiționale.
- 5.4.2. Intervenții de protejare, conservare și restaurare a construcțiilor clasate vor urmări menținerea fără transformări (în afara revenirii la forma originală) sau cu transformări interioare (recompartimentări, modificări) având ca obiect ridicarea confortului; măsura se referă la clădiri, fragmente de clădiri și alte elemente construite (ziduri de sprijin, portaluri, garduri) care sunt clasate și protejate ca monumente istorice prin Lista Monumentelor Istorice din România și cele cu valoare ambientală;
- 5.4.3. Restaurarea sau transformarea vor avea ca scop deopotrivă: realizarea amenajărilor necesare satisfacerii condițiilor normale de locuire, dar și consolidarea, punerea în valoare a construcțiilor existente, ameliorarea aspectului lor și restituirea echilibrului alterat prin modificări.
- 5.4.4. Intervențiile la clădirile cu valoare de monument sau ambientală trebuie să fie realizate de persoane atestate de Ministerul Culturii și avizate/aprobate conform legii și implică respectarea următoarelor condiții:
  - La descoperirea în timpul lucrărilor a fragmentelor de arhitectură veche / arce, basoreliefuli, muluri, elemente de lemn / și/sau a vestigiilor arheologice necunoscute la data eliberării autorizației, se vor anunța obligatoriu forurile autorizate pentru a decide menținerea și restaurarea lor;
  - Elementele care au suferit acoperiri cu tencuieli sau zugrăveli vor fi degajate de acoperiri și repute în starea originală; elementele deteriorate vor fi înlocuite prin elemente de aceeași culoare, profil și mărime ca cele originale;

- Tencuielile și zugrăvelile vor fi în tente naturale sau colorate, se vor executa din mortar de var și nisip în tonalități inspirate din cele vechi conservate sau restaurate de specialiști ;
- Raportul plin-gol al fatadelor vizibile din spatiul public va fi proporționat în conformitate cu raportul plin - gol existent, urmărind păstrarea caracterului arhitectural-urbanistic al zonei respective;
- În cazul construcțiilor cu valoare de monument sau ambientală, refacerea tâmplăriei se va face identic atunci când există elemente martor; când nu există, refacerea se va face după un model relevant pe o construcție de același tip și din aceeași perioadă istorică, cu avizul Direcției Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Național Galați;
- Se vor folosi uși exterioare de lemn ale căror compoziții, proporții și desen vor fi compatibile cu specificul clădirii ; lemnul va fi tratat sau vopsit, urmărind caracterul de epocă al edificiului;
- Se interzic următoarele materiale la acoperișuri: azbociment, materiale plastice, carton asfaltat, tablă zincată;
- Panta acoperișului va determina alegerea materialului adecvat, cu avizul Direcției Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Național Galați, fiind recomandată țigla solzi de forma, culoarea și dimensiunile celor existente, specifică zonelor istorice construite protejate ; coamele se vor realiza cu țigle speciale prinse cu mortar de var;
- Intervențiile asupra clădirilor existente vor respecta elementele compoziționale și decorative ale fațadelor, neadmițându-se înlocuirea tâmplăriei de lemn, feronerie aferentă, înlocuirea tencuiei istorice, a profilaturilor și a decorațiilor. Nu se admite înlocuirea tipului de acoperire și tipului de învelitoare.

5.4.5. Includerea de noi monumente pe lista LMI – conform propunerilor din PUZCP.

5.5. Menținerea și promovarea funcțiilor compatibile zonei protejate și de protecție-corelare cu Obiectivul 1.